Največji slovenski tednik v Zedinjenih državah

Izhaja vsako sredo.

NASLOV uredništva in upravništva:
1951 W. 22nd Place
Chicago, Ill.

GLASILO K. S. K. JEDNOTE

DELO — OFFICIAL ORGAN — IZOBRAZBA

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION

Entered as Second-Class Matter January 18, 1915, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of August 24, 1912.

No. 14. Štev. 14. Chicago, Ill., 12. aprila (April) 1916 Leto II. Volum

Lokalne vesti.

— Minuli torek, dne 4. t. m. so se vršile v Chicagu volitve za mestne odbornike v občinskem svetu. Kakor je bilo že prej pričakovati, so to pot zmagali zopet enkrat demokratje, ker je bilo izmed 35 skupnih odbornikov izvoljenih 21 te stranke, 13 republikancev in 1 socialist. V našem 11. wardu je zmagal demokrat Herman Krumdick z 658 glasovi večine.

Stari mestni odbor je štel prej 39 republikancev, 29 demokratov in 2 socialista; novi jih pa šteje 36 rep., 32 dem. in 2 socialista, torej so izgubili republikanci tri glasove. Demokratov je volilo ta dan 210,028, republikancev 189,955 socialistov pa 45.779.

— Dne 7. t. m. se je sprejelo v našem občinskem svetu nov predpis, da se mora vse restavrante in takozvane kabarete sleherni dan točno ob 1 uri zjutraj zapreti. To se ozira na take lokale, kjer se toči tudi opojno pijačo. Restavranti, ki prodajajo samo jedila, so lahko vso noč odprti. Ravno na tej seji so naši aldermani glasovali tudi za povišanje svojih lastnih plač z letnih $3000 na $3500. Zoper to predlogo ni bil na tej seji noben alderman.

— Minulo nedeljo sta bili v Chicagu od avtomobilov do smrti povoženi dve osebi: 71 letna Mrs Minda Bushee in 26letna Justina Jurns; več, ali manj ranjenih je bilo pa 9 pasantov. Da se število teh nesreč omeji, je odposlal sodnik Josip Sabath te dni 32,000 cirkularjev lastnikom avtomobilov v našem mestu. V tej okrožnici se svari avtoiste, da naj bodo zelo previdni pri vožnji, kajti lansko leto je bilo v našem mestu 258 oseb od avtomobilov do smrti povoženih, 3289 pa ranjenih.

— Dne 6. t. m. se je doseglo na naši glavni pošti pri denarnem oddelku rekord. Glavni poštar poroča, da je pošta izplačala ta dan 163,300 domačih poštnih nakaznic v skupnem znesku 770,000 dolarjev.

— Predvčerajšnjim je umrla v mestni bolnišnici Mrs Josipina Frentus, stanujoča na 1407 So. Sangamon St. vsled hudih opeklin. Nesrečnico je minulo soboto njen mož v prepiru polil s petrolejem in obleko zanetil vsled tega, ker mu ni hotela dati nekaj denarja za pijačo. Hudobnega moža so zaprli.

— Sodnik Thomson je minuli teden obsodil dva mlada lopova, 16 letnega Karol Withmana in Josip Mareka v 14 letno ječo, ker sta nedavno do smrti mučila zasebnika Josip Osborne-ja, hoteča ga oropati.

— Dne 9. t. m. so ustanovili chicaški snažilci čevljev novo unijo in so jo priklopili k Amer. Fed. of Labor. Snažilci čevljev po javnih lokalih zahtevajo najprvo povišanje plače; poleg tega hočejo imeti tudi nedeljo popolnoma prosto, čeravno bi moralo hoditi ta dan občinstvo z umazanimi čevlji okoli.

— Državni pravdnik Hoyne je prišel te dni na sled tajni organizaciji anarhistov, ki imajo svoje sedeže v Chicagu, San Franciscu in Paterson i dr. Hoyne je dognal, da ameriški anarhisti že nabirajo posebni sklad, s katerim naj bi se delalo propagando za usmrčenje več kronanih glav v Evropi takoj po vojni. Tudi znanega ameriškega milijonarja J. P. Morgana so si izvolili za svojo žrtev. To smrtno gonjo je po zatrdilu državnega pravdnika uprizoril zloglasni Jean Crones, ki je hotel nedavno zastrupiti nad 200 oseb, navzočih pri banketu v počast novodošlemu nadškofu Mundeleinu.

Ameriške vesti.

General Villa ušel zasledovalcem.

El Paso, Texas, 10. aprila. — Vodja mehiških banditov general Francisco Villa, katerega zasleduje že nekaj tednov naša kazenska ekspedicija ,je ušel svojim zasledovalcem v Candella gorovje, blizu Mesa Sandias v državi Durango, Mehika. S tem je prekrižal vse račune našemu vojnemu departmentu, zaeno tudi polkovniku Doddu, generalu Pershingu in Funstonu, ki so ga nameravali zajeti nedaleč od Parrala. Kakor se čuje, bode vojni tajnik Baker skušal poslati omenjenim generalom še par tisoč vojakov na pomoč.

General Villa je svoje zasledovalce zelo prevaral; kajti splošno se je mislilo, da se bo utaboril v Sieerra Madre gorovju in se od tam podal na zapadno stran v državo Sonora; pri tem je pa ukrenil ravno nasprotno smer.

Polkovnik Dodd.

Polkovnik Dodd, ki jezdi s svojim vojaki neustrašeno naprej proti jugu, ima samo še dobra dva dni, da bo dospel v obližje gen. Villa. Včeraj se je ustavil v Parralu, kakih 300 milj oddaljeno od ameriške meje. Tja je došel brez provianta in brez denarja. K sreči mu je dala neka ondotna ameriška rudarska družba več denarja, živeža in krme na razpolago, da je zamogel svojo pot nadaljevati.

Velike izgube gen. Ville.

San Antonio, Texas, 11. aprila. Semkaj prihaja poročilo, da je danes gen. Villa ostavil Parral s svojo tolpo, broječo samo še do 200 mož in je sedaj na potu proti Durango City, Mehika. Gen. Villa je izgubil že občutno število svojih vojakov, odkar ga ameriška kazenska ekspedicija in Carranzove čete zasledujejo. Dosti njegovih vojakov je bilo že ubitih, ranjenih in ujetih, veliko jih je pa tudi onemoglo na teževnem begu.

Villi je sedaj najbližje za petami večji oddelek ameriškega 13. kavalerijskega polka pod poveljstvom polk. Dodda. Da bo mogoče Villo zajeti, treba bo vojakom Zedinjenih držav jahati še en dan. Ako se mu posreči, da se bode Villa umaknil v Durango City, — bode dobil ondi lahko 1000 novih vstašev, katere imata Arrieta brata pripravljene, ali na razpolago.

Kako velika je kazenska ekspedicija?

Columbus, N. Mex., 10. aprila.— Iz zanesljivega vira se je danes tukaj izvedelo, da znaša skupno število našega vojaštva na mehiškem ozemlju od 12.000 do 14.000 mož; od teh je 2000 konjenikov, ki zasledujejo Villo in večji oddelek gorske artilerije; kakih 10.000 ameriških vojakov, večinoma pehote pa straži prehodne točke na mehiškem ozemlju južno od Columbusa, N. M.

Danes se je odposlalo od tukaj našim četam na avtomobilih večjo množino provianta, obleke in tudi dosti denarja, kajti mehiška vlada še ni dala Zedinjenim državam na razpolago svojih železnic za prevoz živeža in municije. Dalje se poroča semkaj, da se bo izplačalo tekom nekaj dni ameriškemu vojaštvu $235.000 v zlatu; toliko znaša namreč enkratna skupna plača.

Nesrečna vožnja zaročencev.

Janesville, Wis., 10. aprila Ko se je včeraj popoldne vozila v avtomobilu v okolici mesta županova hčerka Miss Elsie Fathers s svojim zaročencem Karol Carrom, je v njun avto zadela na nekem križišču električna kara Rockford pocestne železnice. Oba izletnika sta bila na mestu ubita. Navedenca bi se imela po Veliki noči poročiti.

Slovan, — minister Zedinjenih držav na Balkanu. Gornja slika nam predstavlja Mr. Karol J. Vopicka, rodom Čeha, ki je bil pred nekaj leti imenovan ministrom Zedinjenih držav za Rumunijo, Srbijo in Bolgarijo. Mr. Vopicka je živel več let v Chicagu, Ill., kjer ima veliko znano "Atlas" pivovarno. Služba tega diplomata je naravno zelo težavna vsled dolgotrajne balkanske vojne; ameriška vlada mu je določila sedaj že šest tajnikov, ki mu pomagajo. Nedavno je bil v Sofiji od Bolgarov aretovan kancelar ameriške legacije, ker je baje podkupoval policijo pri izdajanju potnih listov. Mr. Vopicka je s svojim resnim nastopom takoj izposloval, da se je navedega kanclerja izpustilo na prosto.

Na tej sliki je v skupini tudi njegova soproga in hčerka; ta slika je bila nedavno vzeta pred ameriškim legacijskim poslopjem v Bukarešti na Rumunskem.

Linčali zamorca.

Lawton, Okla., 10. aprila. Sinoči je napala kakih 200 mož broječa oborožena množica ljudstva Comanche okrajno ječo, kjer se je nahajal aretirani zamorec Karl Dudley vsled umora policista James Hayesa.

Razjarjena množica je najprvo na dvorišču kaznilnice ustrelila Dudleya; zatem so nesrečnikovo truplo privezali k nekem avtomobilu od zadaj in truplo tako vozili po mestnih ulicah. Policija si sedaj prizadeva na vse načine, da bi dobila v pest lastnika onega avtomobila, kar se ji pa še ni posrečilo.

Država Colo. za Roosevelta.

Denver, Colo., 10. aprila. Iz glavnega stana republikancev se poroča, da bodo zastopniki te stranke na bližajoči se narodni republ. konveneiji v Chicagu volili bivšega preds. Theodore Roosevelta pri predsedniški nominaciji. Tozadevne delegate se bode izvolilo meseca maja.

Nesreča v rudotopilnici.

Pittsburgh, Pa., 8. aprila. V železolivarni tvrdke Jones & Laughlin Steel Co. v Aliquippi blizu Woodlawna se je danes po nesreči nagnila priprava, v kateri se je nahajalo 25 ton raztopljenega jekla. Pri tem je bilo troje oseb do smrti opečenih, 9 pa nevarno ožganih.

Reka narašča.

Dubuque, Ia., 10. aprila. Vsled deževja in južnega vremena je pričela reka Mississippi v tej okolici rapidno naraščati tako, da je stopila dosedaj že 16 čevljev čez svojo normalno višino. Stanovalci mesta La Crosse, Wis., so vsled tega najbolj ogroženi, ker je voda poplavila že veliko tamošnjega ozemlja. Vlada je izdala danes na vse poziv, naj bežijo v bolj hribovite kraje na varno.

Veliko naročilo bakra.

New York, N. Y., 10. aprila. Iz zanesljivih trgovskih krogov se poroča, da namerava angleška vlada v kratkem naročiti v Zedinjenih državah od 200,000.000 do 300,000.000 ton bakra pod ugodnimi kupnimi pogoji. Naročilo bodo izvršile sledeče tri družbe: Amer. Smelt. & Refining Co.; The U. Metals Selling Co. in znana Calumet & Heela Mining Co. Dosedaj še ni nobena inozemska država naročila tukaj v Ameriki tako veliko množino bakra naenkrat skupaj.

Novi serum.

Baltimore, Md., 10. aprila. Neki profesor tukajšnje John Hopkinsove bolnišnice je iznašel posebne vrste serum za uporabo pri zadušenih in utopljencih. Pri poizkušnjah se je ubrizgalo že mrtvemu utopljencu nekaj tega seruma v žile, da se je pospešilo zopetno delovanje krvi v srcu. Na način se nesrečnika lahko toliko časa drži pri življenju, dokler se mu s posebnim aparatom ne izsrka vode iz njegovih pljuč, da lahko popolnoma okreva.

Iz rudarskega sveta.

Iz strokovnega lista "The Mining and Engeneering World" posnemamo, da so prvo četrtletje 1916 izplačale 103 razne rudarske družbe svojim uslužbencem $36,254.017, poleg tega se je pa izplačalo delničarjom družb posebej še $21,115.138 dividend za ta čas. Lansko leto se je izplačalo v tem času rudarjem v Zedinjenih državah za $12,000.000 manj, predlanskim pa za $13,000,000.

Domoljubni prostovoljci.

Junction City, Kans., 10. aprila. V športnih krogih dobro znani bogataš Dr. F. W. O'Donnell je izbral med svojimi prijatelji in drugimi domačini države Kansas 1000 prostovoljcev konjenikov, s katerimi namerava iti v Mehiko. Svoj načrt je naznanil že vojnemu departmentu v Washington.

Inozemske vesti.

Zopetni poraz Francozov pred Verdunom.

London, Anglija, 10. aprila. — Vsled silne premoči in navala od strani Nemcev so bili Francozi včeraj prisiljeni zapustiti važno trdnjavo Bethincourt, kjer se je nahajala do 120.000 mož močna posadka. S tem so si Nemci na oni črti pridobili zopet 2 milje sovražnega ozemlja, kajti ta vas se nahaja sedaj v nemških rokah. Bethincourt je oddaljen samo še 10 milj severozapadno od Verduna. Da so Nemci dosegli zopet tako velik uspeh, se je zahvaliti junaškemu nastopu težke artileri je, ki je obstreljevala to vas iz 7 milj oddaljenih postojank Avancourta in Cumiersa blizu znanega hriba Mort Homme.

Pri zavzetju Bethincourta so imeli Nemci velikanske izgube. Sodi se ,da je padlo do 40.000 mož skupaj, ker so Francozi nanje uspešno streljali s svojimi strojnimi puškami.

Skupne izgube Nemcev.

London, Anglija, 10. aprila. — Tukajšnje časopisje poroča, da znašajo skupne izgube Nemcev do konca marca 2,730.917 mož, od teh je bilo 681.437 ubitih; ostali so pa ranjeni in pogrešani.

Pred veliko bitko na Goriškem.

London, Anglija, 10. aprila. — Tukaj se sodi, da se pripravlja Avstrija na veliko bitko pred Gorico, do katere mora priti že v nekaj dneh. Ker je vreme sedaj skrajno neugodno na ruski in rumunski fronti vsled tajajočega se snega, se bode odpoklicalo številne čete iz one strani na Goriško. Tem četam se bode skoraj gotovo pridružila tudi Nemčija, tako, da se namerava uprizoriti skupen vpad proti italijanski fronti. Nemci imajo baje že izdelane načrte, da bi prodrli v dolini reke Po v Severno Italijo. Avstrijci bodo pa poskusili svojo srečo ob Soči.

Veliko skrbi dela Italijanom misel, če ne bodo zamogli vzdržati albanskega mesta Avlone v Jadranskem morju, ker jih Avstrijci vedno bolj in bolj ogrožajo.

Kakor se čuje, je odredila tudi Italija vse potrebno za spomladno ofenzivo. Vto svrho je odpoklicanih zopet večje število vojakov novincev, tako se dela tudi s podvojeno silo po vseh municijskih tvornicah, da se bode zamogla Italija postaviti sovražniku v bran.

Avstrijsko poročilo.

Dunaj, Avstrija, 10. aprila. — Vsled bolj ugodnega vremena na Južnem Tirolskem in Goriškem so se pričeli zadnje dni ponvni artilerijski spopadi s sovražnikom. Da se bode zamoglo odbijati napade Italijanov, se dela vsestransko za ojačenje naše vojne sile ob soški fronti. Italijani nameravajo namreč s 1. majem letos zopet z združenimi močmi napasti Gorico, saj je bilo tako sklenjeno na zadnji vojni konferenci zaveznikov v Parizu.

Včeraj se je vršili pri Mrzlem vrhu hud boj med našimi in italijanskim četami; konečno je bila zmaga na naši strani, ker so se morale umakniti iz svojih pozicij. Pri tem spopadu so Italijani izgubili več mož; 43 ujetnikov je padlo pa nam v roke.

Na tirolski strani, zapadno od Rive je včeraj italijansko topništvo tudi obstreljevalo naše postojanke, a brez uspeha. Pri Rochetti je moral celo neki sovražni oddelek vojaštva bežati iz svojih zakopov.

Pri Casari n San Georgio Dinogaro je oddelek naše zračne flotile obstreljeval tamošn[illegible] ško progo in postajo; od[illegible] naših letalcev so se do se[illegible] treh vrnili vsi srečno pr[illegible] na avstrijska tla.

Odstop ogrskega minist[illegible] predsednika.

London, Anglija, 10. ap[illegible] Iz Budimpeše se semkaj [illegible] da namerava ogrski min[illegible] predsednik grof Tisza ods[illegible] in avstrijski zunanji ministe[illegible] ron Burian. Vzrok tega odsto[illegible] pripisuje dejstvu, ker se [illegible] Tisza ne strinja z namerav[illegible] idejo Nemčije, da naj bi že se[illegible] stopili centralni zavezniki v ca[illegible] sko unijo; pri tem bi bila narav[illegible] Ogrska zelo oškodovana.

Jubilej Hindenburga.

Berlin, Nemčija, 8. aprila. — Včeraj je minulo ravno 50 let, od kar služi feldmaršal von Hindenburg pri nemški armadi. Povodom jubileja je dobil slavljenec številno čestitk, od nemškega cesarja pa veliko portretno sliko.

Obsojene vohunke.

Amsterdam, Nizomesko, 10. apr. — List "Echo Belge" poroča, da je bila te dni od nemškega vojnega sodišča na smrt obsojena in ustreljena gdč. Gabrijela Petit, rodom iz Belgije, ker se ji je dokazalo vohunstvo. Tri njene druge prijateljice so bile pa obsojene vsled enakega prestopka v večletno ječo.

Dansko mobilizira.

London, Anglija, 10. aprila. — Tukajšnjemu Reuterjevemu časnikarskemu izvestju se poroča, da se je v danskem parlamentu sprejelo predlogo za odpoklic letnika 1917 pod orožje. Danska vlada je to ukrenila v svrho večje varnosti dežele v sedanjem kritičnem času.

Izgube v sedanji vojni.

V angleški perski zbornici je rekel lord Loreburn: "Izgube na ljudeh v sedanji vojni, ki se cenijo na 15,000.000 mrtvih in poškodovanih, stroški za vojno, ki znašajo mnogo tisočev miljonov, bodo vso civilizacijo premenili. Če se bo vojna brez konca nadaljevala, bodo sledile revolucije in anarhije. Veliki deli na kontinentu se bodo premenili v pustinje, kjer bodo živeli samo starčki, ženske in otroci. — Lord Courtney je rekel: Vojna znižuje nivo civilizacije, provzroča socijalno nazadovanje in zmanjšuje osebno svobodo državljanov.

Obsodbe na južnem Tirolskem

"Innsbrucker Nachrichten" poročajo: Domobransko vojno sodišče na južnem Tirolskem je kot nagli sod 3. decembra 1915 obsodilo na smrt z ustrelitvijo gostilničarko Lodovico Tait v Nomi, ker je namenoma pustila viseti v javni gostilni tako poškodovano sliko cesarja, da se more to smatrati le kot simbol umora in se je tako pregrešila proti spoštovanju nasproti cesarju. Lodovica Tait je bila pomiloščena v petletno težko ječo. — Dalje je bil obsojen v sedemletno poostreno ječo po domobranskem vojnim sodišču c. in kr. najvišjega poveljstva kot naglega sodišča realec Ezio Micheloni iz Tridenta, ker je poizkušal z dopisnico zapeljati nekega enoletnega prostovoljca, naj pobegne.

Bolgarski kralj Ferdinand in katoliška cerkev.

C. kr. koresp. urad poroča: Ker je sv. oče kralju Ferdinandu bolgarskemu odpustil in se je kralj v marcu 1915. spravil s sveto stolico in katoliško cerkvijo, je sprejela tudi Nj. Visokost vojvodinja Parma obisk Nj. Veličanstva v gradu Schwartzau. S tem se je N. V. kralj Ferdinand spravil tudi s kralj. Visokostjo gospo vojvodinjo Parsko.

Dopisi in društvene vesti.

Iz urada tajnika društva sv. Štefana št. 1. K. S. K. J., Chicago, Ill.

S tem naznanjem vsem članom našega društva, da sem se tekoči teden preselil na **2057 West 22nd Place** (vogal Hoyne Ave.) vsled česar prosim da naj se člani gorinavedenega društva, tako tudi tajniki drugih krajevnih društev naše Jednote obračajo pismeno na gornji moj novi naslov v društvenih zadevah.

Sobratski pozdrav

Math. Grill, I. tajnik,
2057 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

NAZNANILO.

Društva Vit. sv. Jurija št. 3 K. S. K. J. Joliet, Ill.

S tem se naznanja, da bodemo imeli skupno spoved v soboto dne 15. aprila t. l. in skupno sv. obhajilo na Cvetno nedeljo.

Želeti bi bilo, da se člani tega polnoštevilno udeleže, čim več nas bode, tem večji vpliv bode za društvo.

Pozdravljeni vsi člani in članice K. S. K. J.

J. N. Pasdertz, pred.

Iz urada društva sv. Cirila in Metoda štev. 8 K. S. K. J. Joliet, Ill.

S tem se uradno naznanja, da se je sklenilo na seji dne 19. marca t. l. da bo imelo naše društvo svoje skupno obhajilo na cvetno nedeljo, to je dne 16. aprila t. l.

Vsled tega so vsi člani gorinavedenega društva vabljeni in naprošeni, da opravijo spoved že v soboto zvečer, to je dne 15. aprila in v nedeljo zjutraj ob pol osmi uri naj se zberejo v stari šoli, da skupno odkorakamo v cerkev k osmi sv. maši v svrho vdeležitve sv. obhajila. Kateri izmed naših članov bi se pa slučajno ne mogel ta dan udeležiti iz kakega posebnega vzroka, naj opavi svoje verske dolžnosti kadar ima priložnost, ker vsak član (ica) mora opraviti svojo velikonočno dolžnost, saj tako zahtevajo naša društvena in Jednotina pravila, v nasprotnem slučaju, se bo ravnalo ž njim strogo po pravilih.

Sobratski pozdrav vsem članom in članicam K. S. K. J. ter vesele in srečne bližajoče se velikonočne praznike!

Mathew Buchar, tajnik.

NAZNANILO.

Iz urada društva sv. Janeza Krstnika št. 60 K. S. K. J., Wenona, Il..

S tem naznanjam vsem članom in članicam našega društva, da je naš večletni član Martin Pirman nenadoma preminul, zadet od mrtvouda.

Pokojnik je bil vstanovnik našega društva, ter je opravljal več let zvesto in pošteno uradniško službo zastopnika pri društvu. Ohranimo mu blag spomin. Naj v miru počiva!

Zaeno naznanjam članstvu našega društva, da si je izvolilo društvo na zadnji mesečni seji novega zastopnika in sicer sobr. Karol Brunski-ja.

Sobratski pozdrav

Frank Bezovšek, tajnik.

Iz urada društva sv. Barbare št. 97 K. S. K. J., Mt. Olive, Lll.

S tem naznanjam članom našega društva in raznim krajevnim društvom K. S. K. J. da je bila dne 30. marca izžrebana št. 77 kot dobitek za uro kar se je v korist društv. blagajne izigralo. Prav lepa hvala v imenu celega našega društva vsem onim društvom, ki so kupili in vzeli kaj tiketov. Skušali jim bomo to naklonjenost vrniti pri sličnih priliki.

Dalje opominjam in prosim vse člane našega društva, da naj se polnoštevilno udeležijo prihodnje seje ker imamo več važnih stvari na dnevnem redu. Tako tudi prosim vse one člane, ki še dosedaj niso opravili svoje velikonočne dolžnosti, da to kmalu storijo; to velja osobito za one, ki so na potnih listih, ali izven društvenega sedeža.

S sobratskim pozdravom

Anton, Muič, I. tajnik.

NAZNANILO

društva Marija Čistega Spočetja št. 85 K. S. K. J., Lorain, O.

S tem prosim vse članice gorinavedenega društva, da se prihodnje seje polnoštevilno udeležite. Pridite in vpišite svoje otroke v otroški oddelek, ker bode Vam in otrokom v korist ker nihče ne ve ne ure ne dneva svoje smrti; smrt se pri izbiranju nič ne ozira; jemlje vse, — staro in mlado.

Kakor povsod, vidite cenj. sestre lahko tudi v naši naselbini dokaze te resnice, ker je nam pred nekaj dnevi smrt ugrabila ljubljeno in dobro našo članico Nežo Lenček in članico J. S. K. J. Pokojnica je bila več let naša društvena blagajničarka. Do zadnjih dveh let je bila vedno krepka, nakar se je lotila bolezen, kateri je morala podleči v 56. letu svoje dobe. Ranjka je bila rojena v Rakeku na Notranjskem. Tu zapušča moža, sina in tri omožene hčere. Bila je skrbna in ljubeča mati svojim otrokom in vsem priljubljena v naši naselbini; to je pokazal njen lepi pogreb. Članice našega društva so jo polnoštevilno spremile k večnemu počitku tako tudi članice društva J. S. K. J. z svojo zastavo. Pokojnica je dobila v zadnji pozdrav mnogo vencev in cvetlic in prijateljev in znancev. — Naj počiva v miru in večna luč ji naj sveti!

Kakor razvidno v pravilih našega društva, mora plačati vsaka članica $1.00 za pogrebne stroške. Storite torej cenj. sosestre svojo dolžnost, da bo šlo vse v lepem redu, kakor do sedaj.

Končno želim vsem članom in članicam K. S. K. J. vesele in zadovoljne velikonočne praznike.

Sosestrski pozdrav

Vida Kumše, tajnica.

Iz urada društva sv. Ane štev. 156 K. S. K. J., Chisholm, Minn.

Naznanja se, da je naše društvo pri seji dne 2. aprila z veseljem odobrilo otroški oddelek, in pri prihodnji seji 7. maja bomo začele z upisovanjem otrok. —

Naše društvo je imelo 25. marca skupno spoved in sv. obhajilo; tiste članice, katere niso takrat opravile svoje dolžnosti, se opominjajo, da to store, ker pri seji 7. maja se bodo spovedni listki zahtevali, da se potem skupno odpošlejo na duhovnega vodjo Jednote. Zatorej prosim, da se vse članice polnoštevilno udeležite prihodnje seje in vsaka naj prinese spovedni listek s seboj. Naše društvo in Jednota sta katoliška, in kot članice istih moramo opraviti svoje verske dolžnosti.

Naše društvo v drugem letu svojega delovanja lepo napreduje, v članstvu in z blagajno. V prošlih 2 mesecih smo 19 novih članic sprejele. Drage sosestre! Potrudimo se, in vsaka naj pripelje po eno novo kandidatinjo do junija meseca, potem nam je zagotovljeno I. darilo od naše slavne Jednote. Chisholmska naselbina je velika in drage Slovenke! le pridružite se nam in pod zastavo K. S. K. J.

Lepi pozdrav našem članicam in celemu članstvu K. S. K. J.

Katarina Štauduhar,
tajnica.

Enumclaw, Wash.

Cenj. sobrat urednik:

Naše društvo Jezus Dobri Pastir št. 32 K.S. K. J. Enumclaw, Wash. je imelo svojo velikonočno spoved 24. in 25. marca v Krainu, Wash. Prišel je spovedovat slovenski župnik iz Tacome, Wash. Rev. A. Mlinar. V imenu društva in vseh ostalih slovenskih vernikov iz naše naselbine se mu torej na tem mestu iskreno zahvaljujem za njegov trud.

Vsak tu bivajoči član našega društva je imel te dni dovolj priložnosti, da je lahko opravil svojo versko dolžnost. Vsi oni člani našega društva ki ne živijo tukaj in še niso opravili svoje velikonočne dolžnosti, naj gledajo na to, da jo opravijo pravočasno, da ne bodo imeli potem nobene sitnosti, — zakaj če ne, — se bo ravnalo ž njimi po pravilih Jednote.

Z bratskim pozdravom

Joseph Malneritch, taj.

Waukegan, Ill.

Cenjeni g. urednik:—

Z delom gre tukaj precej dobro. Dela se s polnim parom skoro po vseh tovarnah. Pri zadnjih volitvah, dne 4. t. m., za Waukegan in North Chicago, so zmagali "suhi" in s prvim majem postaneta obe mesti suhi. Ali se bode zato kaj manj pilo ali še bolj, — to se bo že videlo.

Članom društva Vitezi sv. Jurija, naznanjam tem potom, da bo imelo društvo tretjo nedeljo dne 16. aprila vajo v Mat. Slanatovi dvorani, in sicer ob devetih dopoludne. Vsak član naj prinese tudi sabljo s seboj. Seja za mesec april bode ravno isto nedeljo popoludne. Člane uljudno vabim in prosim, da se v polnem številu vdeleže te seje, ker se bode sklenilo, kdaj bode društvo imelo spoved.

S pozdravom

Ignacij Grom, tajnik.

Willard, Wis.

Cenjeni sobrat urednik: —

Ravno sedaj, ko se zopet pomlad odpira, se vršijo širom naše nove domovine različne volitve; tako je bilo tudi tu pri nas na Willardu dne 25. marca, ko smo imeli volitev za nominacijo za mestni odbor. Ta dan se nam je vse dobro obneslo, ker so bili pri teh primarnih volitvah izvoljeni sledeči rojaki: rojak Ignac Česnik, županom; Josip Pekolj, prvim podžupanom in rojak Frank Francelj pa II. podžupanom. Le žal, da se je na dan glavne volitve dne 4. aprila obrnilo vse drugače, da je naš slovenski kandidat propadel.

Res obžalovanja vredni Slovenci, ker ste sami vtihotapili drugorodca na županski stol, ter volili zoper svojega rojaka Ignac Česnika. Gotovo nam Slovencem v Willardu in Gormansu to ne dela časti; žal le, da je prišlo med nami tako daleč edinole vsled ostudne nevoščljivosti in zavisti do svojih lastnih domačinov in sobratov. Ali ni bilo to nespametno, metati samemu sebi pesek v oči? Vendar nas je tukaj večina Slovencev in nas bo vladal drugorodec? Največja slovenska furmerska naselbina v Ameriki pa nima svojega domačina za župana? Dragi mi rojaki! Dokler bomo tako sami sebi nasprotovali, ne bomo dospeli do nikakega napredka; naš obstanek bo na taki podlagi kakor kako trhlo drevo, da bomo živeli v oblasti vetrov in drugorodcev. Resnično Vam povem, da Vam bode že danes leto žal, čemu ste poslušali onih par priliznjencev, ki so dajali vam navodila ter nasvete, koga druzega da bi bilo dobro? voliti namesto Slovenca. Takega svetovalca je treba naravnost v oči pogledati in boste takoj spoznali kako da misli. Takim ljudem, ki gledajo človeka samo pod noge ni dosti verjeti. To naj zadostuje za sedaj.

Iskreni pozdrav vsem čitateljem tega lista in članom K. S. K. J.

Willardčan.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Vsem sorodnikom, prijateljem naznanjam v svojem imenu in imenu svojih otrok žalostno vest, da je dne 28. marca Vsemogočni Stvarnik odpoklical k Sebi mojo dragoljubljeno želo

Veroniko Jurjevich

v najlepši dobi 27 let. Revica je dne 27. febr. t. l. povila hčerkico, in mesec dni zatem je nas zapustila za vedno. Vsa zdravniška pomoč, — rešiti jo, — je bila zaman. Za njo žalujemo neutolažljivi soprog in 4 mali otročiči; najstarejši star 7 let, najmlajši pa en mesec. Pokojnica zapušča tudi v Red Cliff, Colo., enega brata Lovrenc Kraševec in 3 sestre, Katarina, Franca in Ana, omožene tu v Jolietu.

Prerano umrla je bila članica društva sv. Frančiška Sal. št. 29 K. S. K. J. in društva sv. Družine št. 1, Joliet, Ill., ktero ji je preskrbelo dostojen pogreb. Pogreb je imela v oskrbi naša dobroznana slovenska pogrebniška tvrdka Anton Nemanič in sin. Pogreb se je vršil v najlepšem redu, zakar se tej tvrdki lepo zahvaljujem.

Hvala tudi odborom društva sv. Frančiška Sal. št. 29 K. S. K. J., osobito pa našemu gl. Jednotinemu tajniku sobr. Josip Zalarju, ker se trudi da rad revežem pomaga in gleda na to, da se posmrtnina točno izplača.

Hvala konečno vsem onim, ki ste pokojnico spremili k večnemu počitku, tako tudi mojim sorodnikom in sestram pokojnice in drugim sorodnikom.

Bodi ohranjen nepozabni pokojnici blag spomin! R. I. P.!

Joliet, Illl, (111 Indiana St.), dne 4. aprila 1916.

Žalujoči:

Nikolaj Jurjevič, soprog,
Niko, Viljem, Štefan in Veronika, otroci.

JAVNA ZAHVALA.

S tem se iskreno zahvaljujem sl. Kranjsko- Slov. Katol. Jednoti ker mi je pošteno izplačala znesek $50. — operacijske podpore; ali poškodnine. Zaeno se dalje zahvaljujem br. Ivanu Petku, ki me je nagovoril, da naj pristopim k tej podporni organizaciji, ki nam daje prvo pomoč v neprilikah in nesrečah.

S tem opominjam in svetujem vsem Slovencem ter Hrvatom širom Amerike, ki še morda niste pri nobeni podporni organizaciji, da stopite pod okrilje naše sl. K. S. K. J. — Jaz sem bil že dvakrat operiran in sem dobil vedno tozadevno podporo pošteno izplačano. Pristopajte sedaj, dokler je še prilika in dokler ste še zdravi; ker nihče ne zna, kedaj ga lahko nesreča zadene? Dokler ste zdravi in če kaj premorete imate vedno dosti prijateljev, vsakdo vas pozna; — ko pa potrka nesreča na vaša vrata, se pa ljudje radi za vas ne brigajo, če niste član kakega podpornega društva.

Zahvaljujem se dalje cen. bratom društva sv. Alojzija štev. 47 K. S. K. J. Chicago Ill, ker mi je to društvo tudi za časa moje bolezni stalo na strani, da so me člani obiskovali in sem dobil po $6 — podpore na teden pošteno izplačane. Bog Vam vsem skupaj povrni in plačaj!

Želeč vsemu članstvu naše K. S. K. J. zdravje, srečo in napredek, ostajam

s sobratskim pozdravom

Math Renko, član dr. sv Alojzija štev. 47 Chicago, Ill.

Chicago, Ill. dne 4. aprila 1916.

Prostovoljni redarji v Londonu.

Velik del londonskih policajev je šel v vojno in nadomeščajo jih gospodje iz najodličnejših krogov. Seveda niso izvežbani in zgodi se jim marsikaka nerodnost pa tudi neprijetnost. Tako opravlja redarsko službo tudi eden glavnih tajnikov ministra znnanjih del. Ko je nekje ponoči brodil po zatemnelih ulicah in ga je začel prevzemati spanec, se je naslonil v kot nekih hišnih vrat in je malo zadremal. Naenkrat ga je pobudil šum. Zagledal je tri vlomilce, ki so odpirali vrata vnekega juvelirja prodajalno. Ministrski tajnik je bil pogumen, a nepreviden. Planil je nad vlomilce in jih hotel prijeti. Toda eden ga je udaril s pestjo po obrazu in tudi druga dva sta ga začela pretepati. Ministrski tajnik se jim je iztrgal iz rok in je hitel po pomoč, ako se je vrnil, so bili vlomilci že pokradli, kar so mogli doseči in so ušli. — Drug prostovoljen redar, neki bankir, je imel nalogo stražiti okraj, kjer so same "Lots" imenovane hiše, v katerih prebiva navadno le ena rodbina. Bankir — redar je pozno ponoči zagledal človeka, ki je poskusil v neki taki hiši odpreti vrata in ker se mu to ni posrečilo, je razbil šipo pritličnega okna in poskusil se pri oknu splaziti v hišo. Bankir-redar je planil nanj in ga prijel ter ga gnal na stražnico. 'O, gospod Pembertou' se je začudil policijski uradnik videč aretovanca, "kaj vi da ste postali vlomilec." — "Kaj še! Ključ sem doma pozabil, pa sem hotel skozi okno v svojo hišo, a ta gospod redar me še poslušati ni hotel, nego me je kar vlekel na policijo.

Smešnice.

Neizkušen zdravnik.

Prvič pri bolniku: "Vi nimate nikake nevarne notranje bolezni, samo malo preveč nervozni ste, to je vse. — Vstanite in idite na prosto; svež zrak Vas bo okrepčal, — pa pozabite vse druge težave!"

Bolnik v postelji: "'Oprostite g. doktor, koliko časa pa že izvršujete svoj posel?"

— "Dve leti."

Bolnik jezno: "Jaz pa ležim v tej postelji neprestano že 8 let ker sem invalid, torej se nikakor ne morem po vašem nasvetu ravnati."

Posledice skoposti.

Potovalni zastopnik neke velike trgovine pripoveduje sledečo zanimivo vest o izredni skoposti nekega hotelirja na zapadu:

Lastnik hotela N. N. v N. je čudak prve vrste. Razne stvari in malenkosti v hotelu ima vedno varno pod ključem, ali zaprte tako, da ne morejo gostje rabiti zastonj ne časnikov, ne črnila, ne peres, ne mila itd. Za vse je treba nekaj plačati.

Nekega dne prinese poštni sel brzojavko v dotični hotel ter jo izroči lastniku v roke. Deček je pred svojim odhodom pogledal na veliko stensko uro, ki je visela poleg gospodarja. —

Tudi to ni bilo po volji lastniku hotela. Naslednji dan je je prilepil čez prednjo stran ure večji kos papirja s sledečim napisom: "Ta ura je samo gostom tega hotela na razpolago!"

OBLASTI ZDRUŽENIH DRŽAV REDNO PREGLEDUJEJO DENARNI ZAVOD.

PRVA-DRUGA NARODNA BANKA V PITTSBURGU.

USTANOVLJENA L. 1852.

Lastno poslopje.

SPREJEMAMO DENAR NA ULOŽKE IN PLAČUJEMO OBRESTI.
— ULOŽKE IZPLAČUJEMO BREZ KAKE ODPOVEDI.
INOZEMSKI ODDELEK BANKE.

Zdaj pošiljamo v staro domovino pod garancijo

100 KRON ZA $13.00

POZOR: Denar pošiljamo v kraj brez posredovanja drugih bank. Denarne pošiljatve za slovenske kraje izplačuje v našem imenu ljubljanska podružnica C. KR. PRIV. KREDITNEGA ZAVODA ZA TRGOVINO IN OBRT NA DUNAJU.

THE FIRST-SECOND NATIONAL BANK
CORNER FIFTH AVENUE AND WOOD ST.
PITTSBURG, PA.

Pišite po tiskovine za pošiljanje denarja v stari kraj. Kuverte in papir Vam pošljemo takoj brezplačno na Vaš naslov.

Kdor si hoče ogledati doli omenjeno zemljo, naj pride dne 20. aprila t. l. v Draper, Wis., ker se bode ta dan mudil ondi naš zastopnik Mr. Math Cesar

38% more yield value!

To je poročilo poljedelskega departmenta Zedinjenih držav o kmetijskih pridelkih na kmetijah zgornjega dela države Wisconsin. Za primerno ceno od vsacega akra koruze, ovsa, pšenice, ječmena, rži, in sena, se je vzelo primero od North Dakote, South Dakote, Nebraske, Kansas, Oklahoma, in Texas.

In povprečna vrednost šest kratnega pridelka na vsacem akru v šestih zadnje imenovanih držav je bila $76.28. Za Wisconsin je pa vrednost šest kratnih pridelkov $105.17 ali za 38% višja kakor imenovanih šest držav. Najvišja vrednost od kateresibodi države je 20% nižja kakor naša cena za aker zemlje ktero vam nudimo v

Gorenjem Wisconsinu—Najboljši kraj za deteljo v Ameriki.

Upper Wisconsin
"The Cloverland of America"

Mi vam prodamo to zemljo po zelo nizki ceni ali veliko cenejše, kakor bi plačali marsi kje drugje, kjer so pridelki veliko manjši, torej mi vam naredimo nizko ceno in obljubimo našo gostoljubno pomoč za dobro ustanovitev na tem novem zemljišču in vas postaviti na pravo pot do bogastva in svobode.

Tukaj je podnebje ugodno za vse pridelke, ktere bodete vi hotele tukaj pridelovati tako da se vam ne bo potrebno na novo učiti kmetijstva. Šole, cerkve in dvorane i t. d. so tukaj blizu. Glavna železnica pelje čez sredino te zemlje. Dobri trgi in dobre ceste.

Pošljite nam ta kupon za pojasnilno knjigo

storite to takoj in boste dobili pojasnilo o kmetijah v zgornjem delu Wisconsina ter od "zadovoljnih domov in dobre zemlje" s popolno informacijo od posestev z zemljevidom in slikami od posestnikov i t. d. in številna pisma od zadovoljnih kupcev, kteri so od nas kupili zemljo, ter pojasnilo od naših nizkih cen in lahkih odplačil. Torej pošljite nam ta kupon takoj da bodete prejeli direktno informacijo še danes.

M. CESAR, zastopnik **Edw. Hines Farm Land Co.** 1324 AA Otis Building, Chicago, Illinois.

M. Cesar,
Agent za
Edw. Hines Farm Land Co.
1324AA Otis Bldg., Chicago.

Gosp.:—Pošljite mi vašo knjigo v pogledu zgornjega dela Wisconsin zemlje za deteljo, nizkih cen, lahkih odplačil i t. d.

Ime .....

Pošta .....

Država .....

Ulica in št. .....

FRANC PIRC

apostolski misijonar med Indijanci v Severni Ameriki.

(Dalje).

"Če nočete nič govoriti," rečem jim, "bodem pa jaz govoril. Le poslušajte me! Dobro veste, da so duhovniki poslanci Velikega Duha, ki naj oznanjuje vsem narodom voljo božjo, uče jih resnice ter odvračajo od hudega in napeljujejo k dobremu."

Vseh pet glavarjev z vso indijansko tolpo me je obdalo in radovedno poslušalo moje besede. Pol ure sem jim govoril v njih materinem jeziku in pojasnjeval, kako nespametno in nepremišljeno je njih rovarstvo zoper mogočni beli narod; kako velika hudobija je pred Velikim Duhom roparstvo in prelivanje krvi vnebovpijoči greh, kterega kaznuje z najhujšimi časnimi šibami in potem z večno kaznijo. Prav z očetovskim molovanjem sem jim živo razložil strašni konec njih neprevidnega upora, če ostanejo trdovratni. Povedal sem jim, da gre nad nje več junaških vojakov in razdraženih belih. Obdali jih bodo in vse Indijance pomorili; še celo njih žene in otroke bodo poiskali in pokončali. Na to sem jim dal še ta dobri svét, naj obrnejo moje besede v svoje rešenje, naj gredo v Crowing, kjer se bodo poravnale nasprotne pritožbe in bodo sklenili ljubi mir.

Ljube divjake je ganil moj govor in jim pojasnil njih reč. Kar od vseh stranij so upili: E, e, Nose!" "Dá, dá, oče!" — Veliki glavar Haledaj mi je podal roko in rekel: "Oče, precej danes pridemo v Crowing in bomo naredili mir!" — V to so privolili tudi drugi glavarji.

Indijanci so prišli v Crowing in v dveh dneh je bila vsa pritožba poravnana. Vse se je nasproti odpustilo in mir je bil sklenjen. Divjaki so obljubili, da hočejo sprejeti krščansko in državljansko oliko; prosili so me, naj pridem v njih srenjo in ustanovim med njimi katoliški misijon. Obljubil sem jim, ako dobim kaj duhovnikov in drugih pripomočkov.

Tako tedaj se je po mojem prijaznem dogovoru in božji previdnosti odvrnilo med Očipwe-Indijanci preteče rovarstvo, kterega so se beli tolikanj bali, — in pa tako odvrnilo, da se nam ni bati nobene nevarnosti več. Moram pa k sklepu pristaviti na svoje srčno veselje in ponos, da se niti jeden Indijancev iz mojih šestih misijonov naroda Očipwe ni udeležil rovarstva. Vsi so bili le divji malikovalci ali pa pijanci iz protestantskih misijonov tega kraja.

Če tudi po severni Minnesoti domujoči Indijanci Siuti niso iz moje misijonske pokrajine in ni moja naloga o njih poročati, naj jih vendar mimogrede nekoliko omenim. To pa zato, da bi se sodila njih divjaška grozovitost milejše pri njih rovarski sili.

Ta divji indijanski narod je bil že 10 let pod vodstvom protestantskih, dobro plačanih misijonarjev, pa nima še čisto nič verske olike. Iz jednakih vzrokov in ob jednem času je izrojilo tudi tu rogovilstvo. Radi tega so razgrajali s toliko divjaško silo proti belim, da se je sploh kričalo, vse naj se pokonča. Po več krajih so ropali in plenili. Zlasti pa so strašno divjali v nemškem mestu Novem Ulmu ob Minnesoti; skoro vse prebivalce so pomorili in mesto požgali.

To pa je videti kot pravično strahovanje božje. Vsi mestni prebivalci so bili odpadniki od katoliške vere; nič niso hoteli slišati o veri in duhovniku. Svoje hiše novega mesta so zidali cerkveni zapovedi vkljub večinoma ob nedeljah. Ti nesramni bogatajci so lansko leto o sv. Rešnjem Telesu storili neznansko bogoskrunstvo in pohujšanje. Vodili so s cvetlicami, trakovi in venci ozalšanega vola v obhodu po mestu in ga na štirih postajah častili z godbo, plesom in nejeverskimi prešernostmi. Slednjič so ga kakor dar sežgali. Ni se torej čuditi, če so služili divji Siuti s svojo nezaslišano grozovitostjo za šibo božjo zaslužene kazni Novemu Ulmu, kakor so nekdaj nejeverski Rimljani služili za bič božji nad Jeruzalemom ob njegovem razdejanju. Ta svarilni zgled naj bi odprl nevernim kristjanom oči in srca k pokori; verne pa naj potrdi v strahu pred pravičnim sodnikom.

Hrabri general Sibley je precej šel nad Siute ter jih vjel z ženami in otroci. Izmed njih so bili izločeni rovarji; tri sto mož so odpeljali v trdnjavo Rihlej in bili so na smrt obsojeni. Najhujših 38 je bilo lanskega leta 26. grudna obešenih. Tri in trideset od teh je g. Ravo spreobrnil in krstil. Drugi pričakujejo jednake osode. Drugih 1500 je v trdnjavi Snelling zaprtih. Te uboge tihe divjaške tapice sem obiskal preteklo zimo z generalvikarjem Ravo-jem. Nagovoril sem jih s primernim ogovorom. Mnoge matere so nama ponudile svoje otroke, noseče jih "štupo ramo," da naj jih krstiva; 14 sva jih krstila. Visokočastiti g. Ravo je ondi krstil že 175 otrok in bolnih; več izmed teh se jih že v nebesih veseli svojega Stvarnika.

Ta stari, bolehni duhovnik mi je rekel, da bi lahko vso trumo jetnikov v kratkem času pridobil mlad duhoven, ki bi zamogel biti vedno pri teh divjakih. Prosil sem tudi v Št. Pavlu generala Sibleja za te uboge zmotene Siute, da naj bi delali z njimi mirno, prizanesljivo in človeško. Prečastitemu g. škofu pa sem gorko priporočil, kako silno potrebno je oskrbeti nekaj misijonarjev za spreobrnjenje siuškega in očipvanskega rodu. Toda od kod vzeti duhovnikov in jih oskrbeti, ker je škof sam tak revež, da zamore zmagovati komaj stroške svoje hiše in torej ne more vzdrževati duhovskega semenišča. Njegovih dvajset škofijskih duhovnikov mora oskrbovati 111 misijonov po deželi. Moral sem se žopet vrniti le z njegovim dobrosrčnim apostolskim blagoslovom k svojim ljubim Očipwanom, kjer me čaka veliko več dela, kakor ga zamorem opravljati v svoji starosti. Oh, ko bi blagovolila previdnost božja vzbuditi prečastite škofe, ki imajo obilo dobrih duhovnikov, da bi poslali s potrebnimi primočki nekaj gorečih misijonarjev v to ubogo škofijo sv. Pavla v Minnesoti. Koliko dobrega bi se zamoglo storiti v čast božjo in zveličanje človeštva!"

TRINAJSTO POGLAVJE.

Oče Pirc na Kranjskem; poslovilno pismo kmetijske družbe; novi misijonarji; popotovanje v Ameriko.

Kakor smo že videli, imel je 78-letni starček deset misijonskih postaj, štiri belih in šest velikih indijanskih. Njegov škof Tomaž Grace mu ni zamogel poslati pomočnika; imel je za 111 farnih misijonskih postaj le dvajset duhovnikov v svoji neizmerno obširni škofiji. Pirčevi listi in vabila v njegov misijon so ostali glas vpijočega v puščavi!

Meseca januarija l. 1864. pride častiti g. misijonar Pirc nenadoma na Kranjsko. Da dobi novih močij za svoje misijone, prignalo je 78letnega starčka, pa še čvrstega in zdravega na duhu in telesu, v domovino. Bil je štiri tedne na potu do Ljubljane od svoje misijonske postaje v Crowingu. Prišel bi sicer v 21 dneh, pa ob nedeljah ni potoval; tudi se je nekoliko mudil v Monastiru in Paderbornu.

O tej priliki je obiskal sivi starček znane in priljubljene mu kraje svoje domovine. Po vseh krajih je ob prilikah tudi pridigoval; čestokrat po dvakrat, trikrat na dan. Od 22. do 27. januarja je bival v Ljubljani v samostanu častitih očetov frančiškanov, kjer je tudi pridigoval prvo predpepelnično nedeljo. Od tod je šel v Kamnik, svoj rojstni kraj, in je tudi tam pridigoval; od tam pa za en teden v Podbrezje.

Ker zavoljo raznih ovir se ni zamogel odriniti v svoj misijon, obiskal je na Dolenjskem še svoje prijatelje in sošolce, častitega g. P. Čuden-a na Savi, kamor je prišel tudi drugi sošolec g. M. Kristan, župnik iz Vač. Tudi tukaj je drugi dan množici, ki se je zbrala v prav obilnem številu, živo razlagal namen človeka na zemlji. Neizrečeno je bil vesel apostol Indijancev med svojima tovarišema iz mladeniške dobe. — Tudi v Trst je bil šel pogledat in pozdravit posebno dobrotnico misijonov, gospo Pepél. Med potjo se je mudil na Vrhniki, kjer je v nedeljo kar trikrat pridigoval.

Med svojim bivanjem na Kranjskem je dobil g. misijonar Pirc dva lista iz Amerike od svojega namestnika g. Jožefa Antona Gesa, ki je jako laskavo govori o Slovencih in Slovanih sploh. Prosi ga, naj se g. misijonar pač nikar ne prenagli, marveč naj ostane v svoji domovini dotlej, da dosijonarjev. Nikar naj se ne zanaša bi iz svoje domovine stalnih mina nemške in francoske; ti niso sijonarjev. Nikar naj se ne zanaša stanovitni, ker nimajo zmožnosti za jezike, kakor Slovani, njegovi rojaki. Iz istega lista je tudi razvidno, kako zelo so ljubili in čislali Indijanci častljivega misijonarja. "Ves Crowing, odzdravlja pozdravila in močno koprni, zopet kaj slišati o Vas. Vašega godú dan, ko se je lesketala podoba Vašega patrona v altarju, bila je cerkev bolj polna, kakor kako nedeljo." List sklepa, naj nikar ne zapusti popred svoje Kranjske dežele, da dobi najmanj šest slovansko govorečih duhovnikov.

V drugem listu dne 19. prosinca ponavlja Ges zopet svojo prošnjo, potem pa piše tako-le: "V svojem zadnjem listu sem bil pozabil pristaviti, da je razlijal mesec v god nedolžnih otročičev sijanje v podobi monštrance. To sem razlagal za dober predpomen, da bodete potrpežljivo vstrpeli v svoji deželi dotlej, da imate iz svoje lastne dežele najmanj šest duhovnikov skupaj, s kterimi bodete zamogli svoji duhovski oblasti izročene Indijance oskrbeti... Vse, vse poprašuje po Vas v Belle Prairie, kakor tudi tukaj ob nedeljah vse poizveduje o Vas. Vsi mi naročajo pozdravila do Vas, ljudje se močno veselé, ker pričakujejo, da pripeljete prav veliko duhovnikov s seboj."

Res se je čuditi krepki delavnosti čast. g. misijonarja v toliki starosti. Koder je hodil po deželi, pridigoval je, in še nedeljo pred odhodom trikrat v frančiškanski cerkvi v Ljubljani.

Naj omenim tú še veselja in odlikovanja, ki ga je za dobe bivanja v Ljubljani napravila "Kmetijska družba" tolikanj zaslužnemu rojaku in misijonarju. Odbor te družbe mu je namreč izročil prelepo pismo (diplomo), v kateri naznanja srčno zahvalo za vse, kar je g. Pirc storil za našo deželo. Tako-le se glasi:

Prečastitemu gosp. **Francu Pircu**:
mnogozaslužnemu misijonarju v severni Ameriki.

Slavni gospod!

Prihod Vaš v domovino našo, ki Vas še zmiraj kot svojega dobrotnika v hvaležnem srcu nosi, naklada Kmetijski družbi dolžnost, ne le, da svoje veselje naznanuje da Vas je po toliko težavnih opravilih v vinogradu Gospodovem v daljni Ameriki previdnost božja po preteku 28 let krepke in zdrave na Vaš dom pripeljala, temveč da Vam svoj srčno hvalo razodeva za trud Vaš, s kterim ste pred 40 leti takorekoč stvarilec umne sadjereje na Kranjskem postali.

Slavni gospod! Seme, ki ste ga sejali pred odhodom Svojim od nas, rodilo je toliko bogat sad, da ponosno moremo reči, da Krajna ni več zadnja dežela v veliki naši Avstriji. Priča tega so nam bile sadne razstave, ki smo jih trikrat videli v Ljubljani.

To je najbolj Vaše delo; zakaj Vi ste bili prvi, ki ste z besedo in dejanjem položili podslombo temu razdelku kmetijskemu, ki pospešuje materijalni blagor domovine naše, Ko se tedaj Vašega prihoda Kmetijska družba poslužuje, da Vam razodeva iskreno hvaležnost v imenu cele dežele za veliko dobroto, ki ste jej jo skazali v povzdigi sadjereje, Vam izročuje Vašega "Vrtnarja" že v tretjem natisu, ki naj Vam bode spomin, da ime "Pirc" je z zlatimi pismenkami zapisano v zgodovino ne le kranjske, temveč vse slovenske zemlje. Sprejmite blagovoljno ta spomenik!

Mili Bog pa naj Vas srečno vodi in varuje po vseh Vaših potih. pa Vas zopet pripelje v domovino Vašo, domovino našo, kedar končate svoj veliki poklic na tujem svetu!

Odbor C. k. Kmetijske družbe v Ljubljani, 28. januarja 1864.

Fidelis Terpinc, s. r.,
predsednik.
Dr. Janes Bleiweiss, s. r.
tajnik.

Ljubljenec Indijancev je dosegel tudi svoj glavni namen, ki ga je pripeljal v domovino. Nabral je lepo število nadepolnih misijonarjev po Slovenskem. Pridružili so se mu iz Ljubljanske škofije čast. g. Jože Buh in trije bogoslovci: Janez Žužek, Nace Tomazin in Jakop Trobec, iz Goriške nadškofije Alojzij Plut, Janez Tomaževič, Jakop Erlah in Ivan Velikonja. Več teh visokočast. gospodov še za te dobe dela marljivo v vinogradu Gospodovem med Indijanci v razširjenje sv. cerkve in na slavo svoji domovini, ki sme biti ponosna na tako vrle sinove. Blagi dobrotniki so darovali tudi raznih rečij in potrebščin za misijone in stavbo cerkev.

Sredi meseca marca 1864 je odrinil častljivi starček iz Ljubljane s svojimi novimi tovariši in jednim mladeničem z Dolenjskega proti Dunaju. Tú se g. misijonar loči od družbe ter hiti v Monakovo in Lions iskat misijonskih pripomočkov. Na Dunaju je dobil od Leopoldinske družbe 3000 gld., v Monakovem pa 1000 gld. podpore. Ni pa bil tako srečen na Francoskem. Na Dunaju se pridružita še dva bogoslovca iz Gradca in dijak iz Linca. Zadnje dni sušca dospó bodoči misijonarji srečno v Havre na Francoskem, kjer jih je čakal g. Pirc. Ni bilo več dobiti parobroda. Le g. Pirc dobi še prostor na parobrodu in se odpelje z njim dne 4. aprila zvečer in dospé 25. zdrav v Št. Pavel. Drugi so dobili barko "Merkurij", ki je odrinila dne 10. aprila na široko morje. V Havru se jim pridruži še nenadoma bogoslovec iz Gradca. Blagajnik družbe g. A. Plut ni imel več toliko v blagajnici, da bi bil zamogel preskrbeti vožni list omenjenemu gospodu. Odstopi mu svoj prostor, sam pa se vrne v Avstrijo, da dobi pri blagih dobrotnikih potrebnih pripomočkov. Drugih petnajst oseb se odpelje pod vodstvom g. Buha v Ameriko; stopili so dne 19. maja zvečer na novi svet. Od tod so v osmih dne prišli v Št. Pavel, Minn., kjer jih je čakal g. Pirc in izročil škofu sad svojega potovanja v domovino. Bogoslovci 2. in 3. leta so ostali v Št. Pavlu, druge pa je škof poslal v Pennsylvanijo v benediktinski samostan v St. Vincencij, da izvršé bogoslovske in druge vednosti.

(Dalje.)

Novi minister za Hrvatsko.

Cesar je odslovil ministra za Hrvatsko, Slavonijo in Dalmacijo grofa Teodorja Pejacsevicha in grofa Tisco od začasnega vodstva poslov ministrstva za Hrvatsko, Slavonijo in Dalmacijo in je imenoval višjega stoliškega predstojnika v Sremr in v mestu Zemun Emeriha pl. Hideghety za ministra brez portfelja za Hrvatsko, Slavonijo in Dalmacijo. Lastoročna tozadevna pisma objavi uradni list v kratkem. Kakor znano, so grofa Pejascevicha, ki je pred vojsko potoval v francoske toplijice Vichy, Francozi vsled vojske internirali. Vrniti se ni mogel domov in prevzeti svoje posle, vsled česar se je moral zopet imenovati hrvaško-slavonsko - dalmatinski minister.

Zdravstveno stanje v Trstu leta 1915.

Trst je štel v normalnem času 244.000 prebivalcev približno. Število prebivalstva je pričelo padati v III. in IV. trimestru leta 1914 najobčutnejše. Vzrok leži v tem, da se je izselilo veliko število inozemcev in bojazljivih in miru ljubečih meščanov v glavnem pa veliki zaporedni vpoklici pod orožje. Tako vidimo, da je štel Trst prvi semester 1915 le 190.-000, drugi semester 170.000, tretji semester pa le še 163.000 prebivalcev. V zadnjem trimestru 1915 se je izselilo okroglo 8000 prebivalcev, tako da šteje Trst s 1. januarjem 1916 le še okroglih 155.-000 prebivalcev — torej preko 27 odstotkov manj kot v normalnem času. Izselilo se je okroglo 60.000 tujih podanikov, ostanek pa odpade na vpoklicane, izseljenike in večji odstotek smrtnih slučajev.

Leta 1913. je v Trstu umrlo 5125 oseb, leta 1914 pa 4813 oseb, dočim jih je l. 1915 umrlo 4962. Iz tega sledi, da v zadnjih dveh letih število prebivalstva v Trstu pada, absolutno število smrtnih slučajev pa raste.

Leta 1915 je umrlo v Trstu: I. trimester 1489, II. trimester 1116, III. trimester 1161 in IV. trimester 1196 oseb.

V normalnem času je bilo v Trstu 20 od tisoč smrtnih slučajev, ker so se zdravstvene razmere od leta 1889, v katerem je bilo 39 od tisoč smrtnih slučajev, razmere izboljšale. Vendar pa vidimo, da smo imeli v II. trimestru leta 1915 v Trstu že 29 od tisoč smrtnih slučajev. Največ oseb je pobrala pljučna bolezen. Vendar pa je bilo število smrtnih slučajev leta 1915 pri starčkih nad 60 let razmeroma višje v primeri z umiranjem dojencev kakor druga leta. Temu je krivo pomanjkanje zadostne tečne hrane. Razume se, da je smrt žela preko povprečno med revno rajo.

Rojstev je bilo v Trstu v mirnem času od 6000 do 6500 na leto. Leta 1915 se je rodilo 4200 duš, dasi se je pri danih razmerah pričakovalo okroglo 4800 rojstev.

Prebivalstvo v Trstu se je torej znižalo za približno 27 odstotkov, rojstva za okroglo 30 odstotkov, smrtni slučaji pa so se zvišali na okroglo 1 odstotek.

V splošnem smemo reči, da je zdravstveno stanje v Trstu leta 1915 bilo z ozirom na dane razmere zadovoljivo.

Domačija v Baldwin County.

Lep kraj za slovenske farmerje

Elberta, Baldwin County, leži v južno izhodnem voglu države **Alabama.** Lega tega okraja je precej na visoki ravnini, tako da je vedno v varnosti pred povodnjo. Zemlja je rodovitna in peščeno prevlečna z ilovico ležeča na gosto debeli ilovici ter je popolnoma lahka za obdelovanje. Pitna voda je tukaj mehka, čista in zdrava. Trgi so blizu te zemlje. Cerkve, šole, prodajalne, mlekarne, telefon, in farmarske organizacije, dobro družabno življenje, vse to je tukaj. Od tukaj se lahko pošljejo vsi pridelki kakor: koruzo, oves, seno, bombaž, sladki krompir, sladkorni trs, vsakovrstno sadje, in vrtne pridelke, živino in prašiče, kakor tudi perutnino, po železnici ali po vodi z ladjo, v severne kraje, ali jih lahko peljete z vozom v metso Pensacola, ktero ima 30,000 prebivalcev, to lahko storite v enem dnevu. Tukaj raste vse, kar potrebujete. **Tukaj je hladno poletu, pozimi je pa gorko. Le nekoliko akrov je dovolj za vzdrževanje ene družine. — 40 akrov vam donaša pa že blagostanje s pridelki, kteri se lahko računajo od $75 do $250 na aker. Na tej zemlji zrastejo trikratni pridelki v enem letu.**

Jaz vam pošljem zastonj vsa nadaljša pojasnila, ter vam odgovorim na vsako vaše vprašanje.

Math. Cesar

Office: 912 Hartford Bldg. Stanovanje: 1900 W. 22. St., Chicago, Ill.

STUD DO JEDIL.

V LEKARNAH

CENA $1.00

Kaj je vzrok izgube slasti do jedil? Večkrat se pripeti, da na naenkrat zgubimo slast do jedi in da se nam celo studi. Zdi se kot bi narava sama zahtevala, da zmanjšamo jemanje jedil, ker jih ne moramo prebaviti. Oslabljeni prebavni živci ne morejo več prebavljati kot navadno in zato se upreje vzeti več. To znači, da potrebujejo pomoči, da zopet pričnejo svoje delovanje brez utrujenosti. Mi priporočamo

Trinerjevo Ameriško Prebavno Grenko Vino

Ta veleznana zmes bode najprvo izčistila notranje prebavne dele, jih ojačila in dala jim dovolj moči. Zguba slasti in stud do jedil se bode polagoma zgubil in vi boste zopet imeli

SLAST DO JEDI,
OJAČEN ŽIVOT IN
MOČ ZA MISLITI.

Kakor hitro pripomočki za veselo življenje primanjkujejo, morali bi rabiti Trinerjevo ameriško prebavno grenko vino in spoznali boste mnogoteri, da je zelo koristno. Rabite ga tudi proti:

NEREDNOSTI PO JEDI,
ZAPRTJU,
KISLO ALI GRENKO KOLCANJE,
RIGANJE,
PLIN — UJED.

Lahko ste gotovi, da Trinerjevo Ameriško prebavno grenko vino vam bode dalo pomoč.

Vsaka družina morala bi vedno imeti dobro zdravilo proti kašlju pri rokah. Morali bi najraje imeti Triner's Cough Sedative, katero ne vsebuje strupenih snovi, kot morfin in kloroform. Rabite proti kašlju, bronkitam, nagriljenju, bolečinam v grlu i t. d. Cena 25c in 50c. Po pošti 35c in 60c.

Jos. Triner

izdelovatelj

1333-39 S. ASHLAND AVENUE CHICAGO, ILLINOIS

GLASILO K. S. K. JEDNOTE

Izhaja vsako sredo.

Lastnina Kranjsko-Slovenske Katoliške Jednote v Združenih državah ameriških.

Uredništvo in upravništvo:
1951 West 22nd Place, Chicago, Ill.
Telefon: Canal 2487.

Naročnina:
Za člane, na leto.....$0.60
Za nečlane $1.00
Za inozemstvo $1.50

OFFICIAL ORGAN
of the
GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
of the
UNITED STATES OF AMERICA

Issued every Wednesday.

Owned by the Grand Carniolian Slovenion Catholic Union of the United States of America.

OFFICE:
1951 West 22nd Place, Chicago, Ill.
Phone: Canal 2487.

Subscription rate:
For Members, per year.....$0.60
For Nonmembers $1.00
For Foreign Countries.....$1.50

31

O naseljevanju.

Odkar je izbruhnila sedanja svetovna vojna, je pričela vlada Zedinjenih držav resno premišljevati naselniško vprašanje, kajti v nobeni drugi državi na celem širnem svetu se ni priseljevanje vsled te vojne tako na mah ustavilo, kakor baš priseljevanje v Zedinjene države. Iz uradne statistike posnemamo, da je l. 1913 dospelo semkaj 1,197,892 naseljencev; leta 1914 pa 1,218.480. Od 30. junija 1914 do 30. junija 1915 je pa došlo v Zedinjene države 4 krat manj inozemcev, ali samo 326,700. Naj bode pri tem omenjeno, da računa naša vlada vse uradne podatke za razne statistike vedno od 30. junija do 30. junija. Odkar je bila vlada Zedinjenih držav organizirana l. 1776 je došlo semkaj že 32,354,124 naseljencev v medkrovju ali v III. razredu s kakim parnikom. Priseljencev. došle v II. in I. razredu se ne vpošteva v to kategorijo.

Na Ellis Islandu in po drugih naselniških madih delijo naseljence v 32 narodnosti ali jezikov. Nas Slovence štejejo skupaj s Hrvati. Tukaj hočemo navesti število naših priseljencev samo tekom zadnjih 10 let:

Leta 1906 se je izselilo v Zedinjene države 44.272 Slovencev in Hrvatov, l. 1907 47,826; l. 1908 20.472; l. 1909 20.181; l. 1910 39,-562; l. 1911 18.982; l. 1912 24.366; l. 1913 42.499; l. 1914 37.284; l. 1915 1.942.

Ako seštejemo vse te številke skupaj, vidimo, da se je iz Slovenskega in Hrvaškega tekom zadnjih 10 let izselilo semkaj 277.-386 oseb. Ker je izseljevanje Hrvatov po številu jednako številu slovenskih izseljencev, lahko razdelimo to skupno število na polovico, nakar dobimo 138.693 Slovencev. Dosti naših rojakov je pa dospelo semkaj tudi v II. razredu kakega parnika; teh torej ni poleg prištetih. Z mirno vestjo lahko trdimo, da ostane dobra polovica slovenskih izseljencev tukaj, druga polovica se je pa vrnila nazaj v staro domovino. Ker poteka že kakih 30 let, odkar so se jeli naši Slovenci seliti v Ameriko, lahko računamo, da nas je približno 200.000 ameriških Slovencev skupaj; l. 1910 se je pri ljudskem štetju naštelo uradno 183.-000 našega naroda v Zedinjenih državah, kar bo vsekako pravilno. Toliko o tej točki.

V Zedinjenih državah imamo dve stranki, ki sodijo vsaka po svojem priseljevanje. Nekaj Američanov odobrava prihod novih delavnih moči iz inozemstva, drugi so pa temu nasprotni. Baš vsled tega hoče izseljencem neprijazna stranka poostriti naselniške postave, da bi se na ta način priseljevanje omejilo. K sreči imamo pa vedno take predsednike, ki nočejo poostritev takih postav odobriti; tako smemo lahko tudi pričakovati, da ne bo zloglasna Burnettova nova naselniška postava glede naobrazbe še tako kmalu uveljavljena.

Kakor je sedanja evropska vojna priseljevanje semkaj naenkrat omejila, tako smemo pričakovati, da se bode priseljevanje po končani vojni zopet nepričakovano povečalo in pomnožilo. Že iz zgodovine posnemamo, da je prišlo v Ameriko ogromno število ljudstva iz Evrope okoli l. 1800 in l. 1870 po tedanjih končanih vojnah. Tako se bode skoraj gotovo zgodilo tudi po končani sedanji vojni. Kdor bo še trden in krepak za delo, bo skušal iti semkaj v "obljubljeno" deželo za kruhom, ker bode zunaj prevelika draginja in žalostno življenje. Tu živeči inozemci bodo vzeli po vojni semkaj še svoje družine, in se bodo za stalno tu udomačili, kar je vsekakor umestno in pravilno. Naša nova domovina je prostrana in velika; tu je še prostora za milijone in milijone prebivalcev. Na raznih vladnih zemljiščih je tu še dela in kruha za milijone rok in take naseljence sprejema stric Sam z odprtimi rokami.

Zvezni naselniški urad v Washingtonu ima žal v tem oziru zelo težavno stališče, ker ne more kar po svojem ukazovati priseljencem: ti pojdeš tja, oni pa tja. Vsak novodošlec sili v oni kraj, kjer ima kakega sorodnika ali znanca. Naša vlada namerava v bodoče ukreniti, da se ne bodo inozemci preveč naseljevali po velikih mestih, kjer se morajo boriti za vsakdanji obstanek, kjer niso sanitarne razmere za ljudstvo tako ugodne kakor na deželi; iz štatistike je lahko posneti, da ostaja največ priseljencev v iztočnih velikih mestih: New Yorku, Bostonu, Pittsburghu itd. med tem ko se jih na zapad le malo seli.

Da se bode prišlo temu v okom, bode naša zvezna vlada po sedanji vojni ukrenila korake, da se bo inozemsko ljudstvo podalo dalje v naše notranje in zapadne države na "homesteade". V poslanski zborniei že izdelujejo tozadevne zakone za olajšanje pri pridobitvi "homesteadov", za uvedbo državnih posredovalnic za delo, za povečanje "homesteadov" za ustanovitev farmerskih bank, šol za priseljence i. t. d.

Ako bodo Zedinjene države res to izpeljale, bodo storile nekaj koristnega in umestnega in namen se jim bo posrečil. Tudi glede naših slovenskih priseljencev bi bilo stokrat boljše, da bi ne ostajali v nezdravih rudarskih krajih in velikih mestih, kjer se morajo zelo mučiti za svoj obstanek. Naše ljudstvo je večinoma doma s kmetov, — vajeno dela na polju, marljivo in pridno za ta poklic; torej bi bilo najboljše, da se svojega poklica tudi tukaj v novi domovini drži. Po farmah tu je bolj rodovitna zemlja kot v starem kraju, — ni nevarnosti pri delu kot po rudnikih. — Nikdar se ne čuje, da bi bilo že kakega slovenskega farmerja v Ameriki ubilo, ali zasulo. — Farmerji živijo dlje časa kot rudarji in tovarniški delavci, — torej naj velja naš klic vsem našim tu živečim Slovencem in bodočim priseljencem: Ven, iz mest in rudarskih naselbin na — — farme!

Govor nemškega državnega kanclerja.

Povodom zasedanja nemške državne zbornice je držal državni kancelar Dr. von Bethmann-Hollweg dne 5. aprila v Berlinu zelo pomemben govor, nanašajoč se na sedanji vojni položaj, militaristično in politično situacijo Nemčije, o razmerah med Nemčijo in Ameriko, o poljskem, litvinskem in belgijskem vprašanju itd.

Bethmann Hollweg je naglašal najprvo o velikih vspehih, katere je nemška vojna sila s pomočjo Avstro-Ogrske in Bolgarije dosegla odkar je držal svoj zadnji govor v državnem zboru. Tako se je po govornikovem zatrdilu vpad zaveznikov v Dardanelah do cela izjalovil. Centralni zavezniki (Nemčija, Avstro-Ogrska in Bolgarija) so dosegli na Srbskem v Črnigori in Albaniji sijajne vspehe, ker je vse to ozemlje sedaj v rokah centralnih zaveznikov. Angležem se nikakor ni posrečilo odbiti Turke pri Kut-elAmari v Mezopotamiji; Rusi, dasiravno so okupirali Erzerum, so se morali končno vsled prevelikega sovražnega navala ustaviti. Govornik je dalje omenil, da so bili vsi zadnji ruski napadi v iztočni Galiciji ustavljeni, istotako se tudi še ni posrečilo Italijanom prekoračiti Soče, dasiravno se vršijo ondi že skoraj 11 mesecev neprestani boji.

"Kriva in napačna so poročila, in trditve naših sovražnikov," je nadaljeval kancelar, — "da so nemške čete že popolnoma oslabele, da je naša moč izerpana. Le poglejte, kaj se godi danes pred Verdunom? Tam se očitno kaže, kaj vse še zmore, naša hrabra nemška armada, ker pridobivamo na francoski meji zmago za zmago." Pri teh besedah se je kancelar v imenu svoje vlade zahvalil vsem nemškim vojakom osobito pa njih poveljnikom, ki tako uspešno branijo svojo domovino. — "Čast in priznanje tudi vsemu nemškemu ljudstvu ter njega zaveznikom, ker se tako vrlo drži v teh kritičnih časih.

Sovražnik nam je že lansko leto obljubil, da nas hoče ugonobiti z lakoto, — a mi pa še vedno živimo. Naš narod se je že privadil posledic angleške blokade; vsled tega se je privadil tudi zdržnosti v jedi osobito mesa, kakor leta 1870 Življenske razmere v Nemčiji sedaj res niso lahke, osobito med revnimi sloji. Letina je bila l. 1915 nad vse slaba, kaže se nam pa boljša za tekoče leto. Upam, da ne bomo tudi v prihodnje trpeli lakote in pomanjkanja, kakor ga nismo dosedaj. Sovražniki so zapretili tudi našim ženam in otrokom s smrtjo, — z gladom, a ta nakana se jim dosedaj še ni posrečila. Duh edinosti naj nas torej vedno vodi, tako naj vodi tudi naše otroke in pravnuke, da bodo enkrat spoznali, čemu so se njih očetje in predniki nekdaj borili za moč naroda in svobodo.

Kdorkoli trdi in misli danes do bode s porazom naše armade prisilil Nemčijo do premirja, — se vara. Prejšnja Poljska je bila prepuščena nemilosti ruskih policijskih agentov, ali činovnikov. Celo sama ruska duma je pripoznala, da naj se činovnikov nič več ne pošilja v one kraje, kjer so preje Nemci, Avstrijci in Poljaki pošteno delali za korist nesrečne Poljske dežele.

Angleški minister Asquith naj nikar ne misli, da bo Nemčija vrnila nazaj reakcionarni Rusiji one dežele in narode, ki so ob baltiškem morju in okolici, kraje katere je osvobodila iz ruskega jarma s lastno silo in pomočjo svojih zaveznikov? — In naj si že bodo pri tem upošteti Poljaki, Litvinci in druga narodna plemena ob Baltiku.

Zgodovina bodočnosti ne bode več pripustila, da bi prišlo še kedaj do takih katastrof, kakor so se svoječasno vršile. — — Po vojni mora biti tudi nova Belgija."

V svojem govoru je nemški kancelar tudi naglašal, da javnost krivično sodi, če misli, da se namerava Nemčija spuščati sedaj, ali sploh v bodoče v kake spletke z Zedinjenimi državami, ali sploh z Ameriko.

"Vse te govorice so podle in neosnovane," je nadaljeval govornik. "Nemčija ne namerava zasesti kak del Kadanę, Brazilije, ali sploh kakega ameriškega ozemlja. Mi se borimo sedaj za naš obstanak in za našo bodočnost. Naši sinovi in očetje umirajo dandanes na bojnem polju le za Nemčijo, ne pa za kak del zemlje v inozemstvu. To nam daje pogum in zavest, da vzdržujemo v naši borbi, ter gledamo končni zmagi v obraz. Boriti se moramo dalje, ker naši sovražniki pretijo z lakotjo. Anglija je uprizorila s svojo blokado in prepovedjo dovoza živeža v naša pristanišča največji mednarodni škandal, ki presega vse druge. Na znano noto Zedinjenih držav z dne 5. novembra lanskega leta, s katero se je ta nevtralna vlada pritožila vsled kršenja mednarodnih pogodb in pravic še Anglija, kakor mi znamo do danes ni odgovorila. Mi radi priznavamo mednarodne pravice, — ali v tem slučaju se moramo braniti z orožjem, ker naših nam zajamčenih pravic druge sile ne upoštevajo!"

Ko je govornik končal svoj fulminanten ter bombastičen govor pri omenjenem zasedanju nemške poslanske zbornice, so mu navzoči gromovito ploskali; istotako je bilo čitati v raznih nemških in avstrijskih listih cele članke, ki hvalijo govornika in njegovo tendenco.

Davica ali difteritis.

(Spisal dr. V. G.)

Ni je v otroški dobi bolezni, ki bi zahtevala toliko žrtev kakor davica. Materino srce se krči od žalosti, ko sliši strašno besedo iz ust zdravnikovih, zakaj doslej je bila v 80 do 90 slučajih od sto gotova smrt. Zaradi tega gotovo ni odveč, ako tu v kratkem podamo o njej nekoliko črtic, in sicer, kateri je njen značaj, kako se je varujemo, da se ne zanese, in kaj nam je storiti v prvem hipu, sosebno, kadar ni takoj zdravniške pomoči pri rokah.

Kot samostojno bolezen so opisali davico šele Bretonneau, Velpeau in Trousseau (1821—1826), in od tega časa so jo natačno ločili od drugih boleznij v sapniku in grlu. Toda že Aretej iz Kapadocije, poleg Hipokrata izmed najboljših opazovalcev boleznij, ki je živel proti koncu prvega stoletja po Kr. v Rimu, poznal je menda davico, zakaj popisuje neko bolezen v grlu in sapniku, ki je prav slična daviei. Isto tako Galén, Celij Avrelijan, Makrobij in Ecij. Iz srednjega veka nimamo dosti poročil razven iz leta 1517. v letni zgodovini frančiškanov v Thannu. Tu popisuje neki menih, da je nastala neka neznana kuga med ljudmi: naredile so se na jeziku in v grlu smrdljive bele mrene s hudo mrzlico. L. 1576. je bila v Parizu grozna nalezljiva bolezen, na Španskem l. 1581.—1613., pozneje v Napolju, na Sicilji. V 18. stoletju se nahajajo že povsodi poročila o tej grozni morilki, ki je napadala sosebno otroke. Zdravniki še niso vedeli, v čem je ta bolezen. Šele v začetku 19. stoletja je spoznal, kakor smo omenili poprej, Bretoneaeu to bolezen in jo imenoval "Diphterite, Diphteritis" (od grške besede diphtera, t. j. ustrojena koža). Hitro se je razširil njegov nauk po vsem učenjaškem svetu, in sedaj se vsi vjemajo v tem, da je davica (ker davi v grlu) ali difteritis bolezen, ki zgrabi najrajša otroke od 1.—5. leta.

Davica nastane brez vidnega nalezljivega vzroka in se hitro širi; epidemična ali razširjena postane najrajša v zimskih mesecih od vinotoka do malega travna. Poletni čas ni ugoden za njeno razširjanje. Ugodna tla so mesta z gostim prebivalstvom. Otroci do jednega leta zbole redkokrat, istotako je ne dobe tako lahko dorastli od desetega do petnajstega leta. Bodisi život otrokov tak ali tak, to nima mnogo pomena za davico; dokazano je pa, da so davici podvrženi najbolj taki otroci, ki bolehajo o času epidemije za kroničnim katarom v nosu, grlu ali dihalnih organih sploh. Veliko manj so v nevarnosti otroci, ki imajo zdravo žlezno kožo v dihalnih organih.

Otrok, ki je jedenkrat prestal pravo septično davico, redkokrat zboli zopet za to boleznijo.

Davico povzročujejo jako majhna živa bitja, bacili, kakor jih imenujejo, ki se zaneso v človeka in se v njem hitro pomnože. Tvarino, v kateri so taka bitja, imenujemo "davični strup".

Davični strup pride kakorkoli v grlo in se tu vgnezdi. Pogoji, kateri pospešujejo razvoj davičnih bacilov, so: Nagel razloček med gorkoto in hladom, preobilna zračna vlažnost, vlažna nezračna stanovanja, sploh nesnaga. Upira pa se tem malim organizmom znažnost in pa čisti, suhi zrak.

Davica se zanese od otroka na otroka po odpadkih, katere izkašlja bolnik. Otrok se rad obriše z vsako rečjo, katera mu pride pod roke; pljune, kamor je; prime tudi z roko to in ono; tako prenese nase tudi kal bolezni. Lahko pa tudi tisti, ki bolniku streže, pride z onesnaženimi rokami k ustom drugih otrok, kadar jim daje kruha ali kaj drugega, in prenese z jedjo še strup.

Nadalje se zanese bolezen na živali, in od teh zopet na ljudi. Hewit pripoveduje slučaj, v katerem je mačka zbolela za davico; trije otroci, ki so se igrali ž njo, zbolели so vsi in v malo dnevih umrli.

Ako žival užije odpadke bolnikov, dobi večkrat davico.

Toliko v obče o značaju te bolezni. Jako potrebno je, da čim najpreje spoznamo to bolezen v bolniku. Kako pa se pozna davica? Ker se ostrupljenje navadno usede v grlu ali sapniku, treba nam je torej najprvo tukaj iskati prememb.

Otrok, ki zboli za davico, toži, da ga glava boli, mraz trese in vročina kuha; izgubi veselje do jedi, postane klavrn in neče biti v postelji. Toži, da ga boli vrat, če požira, ob jednem pa prosi vedno pijače. Tedaj naj ne pozabi nobena mati, da treba otroku pogledati vrat od zunaj in od znotraj. Na zunanji strani opazimo bezgavke otekle, trde in boleče; na znotranji strani pa so na obeh oteklih bezgavkah bele mrenice, ali pa samo na jedni; na okrog je vse zateklo in rdeče. Nikdar ne smemo misliti, ako zapazimo le malo mrenico, da bolezen ni nevarna. Hipoma se razširi bolezen na ostale, poprej še zdrave kraje, od tod gre naprej v sapnik, in otrok se zaduši v malo urah. Znamenja so tako očitna, da jih ni moči prezreti, ako pazimo le količkaj. Dihanje je težko, in ker je pot zadaj skozi nosnice zaprta, govori otrok "skozi nos" in ima vedno usta odprta.

Ako torej najdemo navedena znamenja, treba je takoj bolnega otroka od zdravih odstraniti. Če zna otrok grgrati, naredi se mu tekočina iz jedne četrtine finega špirita in treh četrtin vode. S tem naj vsako četrt ure grgra. Bljuvati pa ne sme na tla, temveč samo v posebno skledo, v katero naj se dene nekaj kosov živega apna, ali pa, če tega ni, tudi čistega kisa. Okoli vratu naj se ovijajo obkladki s prestano vodo, a obkladke treba dobro izviti; čez obkladke pa devaj suho ruto. Take obkladke menjaj vsake pol ure. Otroku dajaj le čistih in bolj redkih rečij. Dobro je, ako mu daš hitro kako domače zdravilo za čiščenje ali mečanje. Kdor streže bolnemu otroku, imej vedno privihane rokave, da z robom ne zanese bolezni na druge. Roke naj si vsakikrat ko je prijel bolnika in hoče delati kaj drugega, dobro umije z milom. Dobro je tudi, ako ima posebno obleko, ki se da prati. Soba se mora zračiti, da bolnik diha sveži zrak, toda paziti treba, da se otrok ne premrazi. Natančnejša določila mora pa dati zdravnik, ki se naj takoj pokliče, če je le blizu.

Ali se da zabraniti, da se davica ne razširja? Odgovoriti moramo: Da, se. Že v začetku smo omenili, kateri pogoji pospešujejo razširjanje. Če te odstranimo, tedaj smo že dovolj storili.

Ker je bolna, občutljiva žlezna kožica dihalnih delov nagnjena, da sprejme vase davični strup, in ker ga zdrava, čvrsta kožica odbacne, moramo vse storiti, da se žlezna kožica ne omehkuži in z nespametnim ravnanjem ne prehladi. Načelo, da je treba že malega otroka z mrzlo vodo učvrstiti, ni pravo. Človeško telo, sosebno v mestih, kjer so pogoji drugačni kakor na deželi, mora se šele polagoma navaditi hladne vode, da se ne prehladi. Če se otrok večkrat prehladi, dobi kronični katar. Če se pa ravna pametno, ne bo se otrok vode bal, ampak čakal bo komaj, da ga umijemo. Zjutraj, prej nego užije kaj gorkega, naj si opere usta in grlo z mrzlo vodo; na ta način se učvrsti, da mu pri dihanju ne škoduje mrzli zrak. Vsak dan naj si umije vrat z mrzlo vodo, in nikdar naj ne deva, če je še tako mrzlo, volnate rute okoli vratu. Vrat naj bo prošt, le na tak način se učvrsti proti prehlajenju. Že od mladih nog naj navadijo matere otroke, da si dadé v grlo gledati. Koliko truda in muke se prihrani, če so otroci tega vajeni in vedo, kaj se ž njimi zgodi, kadar jim hoče zdravnik pogledati v grlo! Vsak otrok naj prinese svojo žlico, in mati naj pogleda v grlo ter ob jednem z ročajem žlice pritisne jezik navzgor, da se grlo globoko odpre. Če mati tako dela, ne bo prezrla nobene premembe na dihalnih delih.

Vsaka javna oblast je postavljena za to, da skrbi za blaginjo vseh prebivalcev, ne samo za posamezne vrste. Ni nam treba dokazovati, da so slaba stanovanja jako kvarljiva za zdravje, ugodna pa za nalezljive bolezni. Vsakdanja izkušnja nas uči, da se take bolezni prično v nezdravih in zaduhlih krajih mesta, kjer so ljudje nakopičeni po malih stanovanjih brez potrebnega zraka in zadostne svetlobe, kjer vlada uboštvo in nesnaga. Prva naloga umnemu gospodarstu je torej ta, da se pomore zlasti ubožcem in jim poskrbi zdravih prostorov za stanovanje. Po tej poti se stori največ tudi zoper davico. V drugi vrsti pa je treba občinstvo poučiti o značaju in nevarnosti kakor drugih nalezljivih boleznij, tako tudi o davici, in to se najložje godi po šolah.

Kadar zaradi neugodnih razmer ni možno zdraviti bolnika doma, treba prepeljati ga v bolnico. Občinstvo ima večkrat napačne nazore o bolnicah. Zato mu treba pojasniti, da so tukaj vsi pomočki, s katerimi se bolnik zdravi uspešno, da je torej tukaj tudi za otroka preskrbljeno bolje kakor doma, kjer morebiti nimajo niti najpotrebnejših rečij pri rokah.

O sredstvih zoper davico, kakoršna rabijo semtertje, ne namerjam govoriti, ker je težko reči, koliko res pomagajo. Izpregovorim pa nekaj besed o zdravilu, o katerem se je v poslednjem času mnogo govorilo in pisalo.

V najnovejšem času so namreč zdravniki našli neko novo sredstvo, katero po dosedanjih poročilih obeta uspešno pomoč zoper našo morilko. A kako so prišli do tega sredstva? — Po znanstvenem preiskovanju.

Dokazano je, da so bacili, ta najmanjša organska bitja, vzrok davice. A bacili sami niso neposredno škodljivi, pač pa njihovi obrodki, tako zvani "toksini." Te snovi se tako pomnože v krvi, da slednjič uničijo življenje, ker vsa kri postane strupena in ne more več rediti posameznih telesnih delov. Toda teh "toksinov" se tudi nekako navadi človeško telo, to je človek, ki je prebil nalezljivo bolezen, redkokrat zopet drugič zboli za isto boleznijo. Legar, koze, davica, škrlatica, kolera idr. nastanejo zaradi "toksinov". Človeška nrava sama pa ima v sebi protistrup ali "antitoksine," ki nastanejo s tem, da se telo upira strupu in ga hoče uničiti ali odstraniti. Če je močnejši strup, tedaj človek umrje: če je močnejša narava, ki se strupu upira, tedaj bolnik ozdravi.

Odkar sta Behring in Kitasato razglasila svoje izkušnje o zdravljenju davice in "tetanus-a" (krča) s krvnico (vodenim delom krvi) živalij, ki so bile v ta namen cepljene, zanimali so se zdravniki vedno za to vprašanje.

Prve poskušnje so se vršile seveda na živalih. Za ta namen je bilo treba dobiti čistih davičnih "toksinov". Dobiva se pa tako-le: Posoda se napolni z alkalično zmesjo, ki ima dva odstotka peptona v sebi. Ta zmes se cepi po natačnem čiščenju s svežimi, jako strupenimi davičnimi bacili, in vse se ogreje na 37 stop. C. Ko minejo trije ali štirje tedni, tedaj je ta zmes vsa prepravljena s "toksini" in se lahko uporabi. Tekočina se najprej dobro precedi, potem pa se v dobro zatrjenih temnih posodah shrani, da ne pride svetloba ali gorkota do nje. Takega "toksina" jedna desetina kubičnega centimetra umori v 48—60 urah morskega prešička, ki je težak jeden kilogram.

Če se pa "toksini" le v majhnih množinah cepijo v dotično žival, navadi se polagoma strupa. V nekaterih tednih se lahko vbrizgnejo v žival brez škode take množine "toksinov", ki bi jo od začetka kmalu umorile. Taka žival je sedaj "imunizovana," kakor bi rekli; oborožena zoper davične bacile.

Žival je prebila bolezen, in njena kri je polna protistrupa ali "antitoksinov".

Ako se sedaj izpusti taki živali kri, in se iz krvi izčisti sama krvnica, imamo protistrup proti daviei, ker je krvnica polna "antitoksinov".

Telo bolnikovo deluje sicer samo na to, da se v njem izcimi tak protistrup. Toda večinoma je preslabo in omaga. Če pa bolnikovi krvi pomagamo s tem, da ji damo protistrupa, ustavi se lože bolezni in jo premaga. V ta namen se vbrizgne v bolnikovo kri nekoliko take živalske krvnice, ki že ima v sebi protistrup, in s tem se pride naravi na pomoč, da ozdravi. To zdravilo, ta krvnica, se imenuje "zdravilni serum."

Poskusi še nikakor niso dokončani, a že sedaj se slišijo jako ugodni glasovi o novem zdravljenju davice. Seveda so tudi nasprotniki takega zdravljenja. Nasprotovanje ne bo nikomur v škodo, pač pa se bo stvar natančneje preiskala, temeljito pretehtala, večkrat poskušala, da se naposled dožene resnica.

Ako se "zdravilni serum" vbrizgne v kri zdravemu človeku v majhni množini, tedaj ga ob času nalezljive bolezni obvaruje, da je ne dobi.

Načelo je isto, kakor pri cepljenju koz, ki se je pri nas že popolnoma udomačilo. Četudi ima to cepljenje še nasprotnike, vendar pripoznava velika večina ljudij, da je dobra za človeštvo. — Pot je sedaj narisana, po kateri je hoditi; varovati se morajo le učenjaki, da je ne zgreše. Če obvelja ta iznajdba, storili smo zopet velikanski korak v napredovanju za blaginjo človeštva.

Revež, ki se poroči z bogato nevesto veruje, da je za njegovo finančno bolezen najboljše zdravilo, — zlato.

* * *

V zgodovini čitamo običajno o nesrečnih ženskah in nesrečnih narodih več kakor pa o srečnih.

K. S. K. Jednota

Ustanovljena v Jolietu, Ill. dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januarja, 1898.

—o—

GLAVNI URAD: JOLIET, ILL.
Telefon 1048

—o—

Od ustanovitve do 29. februarja 1916. skupna izplačana podpora
$1,136.269.77.

—o—

GLAVNI URADNIKI:
Predsednik: Paul Schneller, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
I. Podpredsednik: Joseph Sitar, 805 N. Chicago, St., Joliet, Ill.
II. Podpredsednik: Anton Grdina, 6127 St. Clair Ave., Clveland, O.
Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Pomožni tajnik: Josip Rems, 2327 Putnam Ave., Brooklyn, N. Y.
Glavni blagajnik: John Grahek, 1012 Broadway, Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Jak. Černe, 820 New Jersey Av., Sheboygan, Wis.
Pooblaščenec: Martin Muhič, box 537, Forest City, Pa.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin Ivec, 900 N. Chicago, St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:
Josip Dunda, 704 Raynor Ave., Joliet, Ill.
Geo. Thomas, 904 East B. St., Pueblo, Colo.
John Povsha, 311—3. Ave., Hibbing, Minn.
Frank Petkovšek, 720 Market St., Waukegan, Ill.
Frank Frančič, 318 Pierce St., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODBOR:
Mihael Kraker, 614 E. 3. St., Anaconda, Mont.
Geo. Flajnik, 3329 Penn. Ave., Pittsburgh, Pa.
Anton Gregorich, 2027 W. 23. St., Chicago, Ill.

PRAVNI ODBOR:
Joseph Russ, 6712 Bonna Ave. N. E. Cleveland, Ohio.
Frank Svete, 1428 So. Sheridan Rd., Waukegan, Ill.
Frank Plemel, Rock Springs, Wyo.

UREDNIK "GLASILA K. S. K. JEDNOTE":
Ivan Zupan, 1951 W. 22nd Place, Chicago ,Ill.
Telefon: Canal 2487.

—o—

Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote naj se pošiljajo na glavnega tajnika: JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill. dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na: "GLASILO K. S. K. JEDNOTE", 1951 W. 22nd Pl., Chicago, Ill.

Iz urada gl. tajnika K. S. K. Jednote.

PRISTOPILI ČLANI.

K dr. sv. Jožefa 7, Pueblo, Colo., 21503 Vidic Ivan 16, 1000. — 21504 Germ Franc 16, 1000. — 21505 Prosen Ivan 17, 1000, — 21506 Patrick Josip 18, 1000. — 21507 Germ Anton 19, 1000. — 21508 Gelošič Josip 22, 1000. — 21509 Petrovich Robert 22, 1000. — 21510 Bregar Franc 23, 1000. — 21511 Croshal Franc 23, 1000. — 21512 Kostelec Matija 23, 1000. — 21513 Perše Peter 24, 1000. — 21514 Anžlovar Josip 24, 500. — 21515 Vrijčič Daniel 25, 1000. — 21516 Plut Jakob 25, 1000. J 21517 Režale Ivan 26, 1000. — 21518 Romšak Rudolf 26, 1000. — 21519 Patrick Jakob 27, 1000. — 21520 Krašovec Franc 27, 1000. — 21521 Chantala Franc 27, 1000. — 21522 Golob Anton 28, 1000. — 21523 Culig Ivan 29, 1000. — 21524 Radkovič Marko 29, 1000. — 21525 Golob Josip 31, 500. — 21526, Žagar Jakob 31, 1000. — 21527 Vizjak Matija 32, 1000. — 21528 Mežnar Karl 33, 1000. — 21529 Kernc Ivan 34, 1000. — 21530 Trontel Ivan 36, 1000. — 21531 Kollezen ivan 36, 1000. — 21532 Godec Josip 43, 1000. — spr. 19. mar. 1916. Dr. štev. 483 čl.(ic.)

K dr. sv. Roka 15, Allegheny, Pa., 21533 Besar Vincent 30, 1000. spr. 20. mar. 1916. Dr. štev. 173 čl.(ic.)

K dr. sv. Petra in Pavla 91, Rankin, Pa., 21534 Majhan Tomaž 24, 1000. spr. 16. febr. 1916. Dr. štev. 120 čl.(ic.)

K dr. Frid. Baraga 93, Chisholm, Minn., 21535 Badovinac Daniel 26, 500. — 21536 Kosmerlj Alojzij 27, 1000. spr. 12. mar. 1916. Dr. štev. 132 čl.(ic.)

K dr. sv. Jožefa 112, Ely, Minn., 21537 Buh Anton 29, 1000. spr. 19. mar. 1916. Dr. štev. 107 čl.(ic.)

K dr. Mar. sv. Rož. Venca 131, Aurora, Ill., 21538 Bunčič Malant 19, 1000. — 21539 Pavelič Matija 22, 1000. spr. 27. mar. 1916. Dr. štev. 77 čl.(lc.)

K dr. sv. Jožefa 146, Cleveland, Ohio, 21540 Fabjan Franc 16, 1000. — 21541 Maver Ivan 18, 5000. — 21542 Urigelj Ivan 18, 500. — 21543 Zrimšek Anton 21, 500. spr. 19. mar. 1916. Dr. štev. 69 čl.(ic.)

K dr. sv. Jožefa 148, Bridgeport, Conn., 21544 Legen Ivan 27, 500. — 21545 Malačič Franc 32, 500. spr. 26. mar. 1916. Dr štev. 69 (čl.ic.)

K dr. sv. Mihaela 152, So. Deering, Ill., 21546 Karakuš Marko 17, 1000. — 21547 Štif Tomaž 24, 1000. — 21548 Stefanič Blaž 33, 1000. — spr. 22. mar. 1916. Dr. štev. 48 čl.(ic.)

K dr. sv. Jožefa 55, Crested Butte, Colo., 21549 Delost Ivan 31, 1000. — 21550 Brumen Jakob 33, 1000. — 21551 Delost Anton 39, 1000. spr. 25. mar. 1916. Dr. štev. 94 čl.(ic.)

PRISTOPILE ČLANICE.

K dr. sv. Jožefa 7, Pueblo, Colo., 7640 Culig Marta 22, 500. — 7647 Golob Franca 29, 500. spr. 19. mar. 1916. Dr. štev. 483 čl.(ic.)

K dr. sv. Frančiška Sal. 29, Joliet, Ill., 7648 Mlakar Alojzija 32, 1000. spr. 24. mar. 1916. Dr. štev. 325 čl.(ic.)

K dr. Mar. Čist. Spoč. 80, So. Chicago, Ill., 7649 Sebahar Marija 17, 1000. — 7650 Zlatarič Luba 24, 1000. — 7651 Okorn Ana 29, 1000. — 7652 Sivigar Angela 31, 1000. — 7653 Patrick Barbara 32, 1000. spr. 19. mar. 1916. Dr. štev. 150 članic.

K dr. Mar. Čist. Spoč. 104, Pueblo, Colo., 7654 Gorše Katarina 17, 1000. spr 22. mar. 1916. Dr. štev. 59 članic.

K dr. sv. Ane 127, Waukegan, Ill., 7655 Zupec Franca 21, 1000. — 7656 Grom Margareta 33, 1000. spr. 26. mar. 1916. Dr št. 89 članic.

K dr. Mar. Pomagaj 147, Rankin, Pa., 7657 Perkovič Ana 17, 1000. spr. 19. mar. 1916. Dr. štev. 27 članic.

SUSPENDOVANI ČLANI.

Od dr. sv. Jožefa 7, Pueblo, Colo., 19616 Uhernik Jakob 25, 1000. 27. mar. 1916. štev. 483 (čl.ic.)

Od dr. sv. Jožefa 12, Forest City, Pa., 20432 Mlinar Anton 19, 1000. 23. mar. 1916. Dr. štev. 355 (čl.ic.)

Od dr. sv. Jožefa 41, Pittsburg, Pa., 11054 Bratanič Franc 36, 1000. 22, mar. 1916. Dr. štev. 90 (čl.ic.)

Od dr. sv. Jožefa 43, Anaconda, Mont., 19015 Marinčič Ivan 33, 1000. 23. mar. 1916. Dr. štev. 141 (čl.ic.)

Od dr. sv. Alojzija 52, Ind'polis, Ind., 16244 Mrvar Anton 24, 1000. 23. mar. 1916. Dr. štev. 79 čl.(ic.)

Od dr. sv. Srca Jezusovega 54, Chisholm, Minn., 19549 Sušnik Ivan 32, 1000. 19. mar. 1916. Dr. štev. 73 čl.(ic.)

Od dr. sv. Jožefa 58, Haser, Pa., 3449 Blatnik Ivan 23, 1000. 23. mar. 1916. Dr. štev. 81 čl.(ic.)

Od dr. Vit. sv. Mihaela 61, Youngstown, Ohio, 13376 Birič Anton 19, 1000. 25. mar. 1916. Dr. štev. 130 čl.(ic.)

Od dr. Mar. Vnebovzetje 77, Forest City, Pa., 17951 Zidar Ivan 17, 1000. 20. mar. 1916. Dr. štev. 231 čl.(ic.)

Od dr. sv. Cir. in Metoda 90, So. Omaha, Nebr., 17672 Schwaiger Anton 31, 1000. 27. mar. 1916. Dr. štev. 22 čl.(ic.)

Od dr. sv. Alojzija 95, Broughton, Pa., 6693 Kokalj Matija 27, 1000. — 9852 Kirk Ivan 29, 1000. — 18554 Vosečko Peter 37, 1000. — 18761 Cešnut Stanislav 41, 1000. — 20016 Mihajlishen Teodor 21, 1000. — 18871 Kotula Franc 41, 1000. 19. mar. 1916. Dr. št. 90 čl.(ic.)

Od dr. sv. Barbare 96, Kaylor, Pa., 20527 Križmanič Milant 20, 1000. 27. mar. 1916. Dr. štev. 46 čl.(ic.)

Od dr. sv. Jožefa 112, Ely, Minn., 20149 Turk Matija 20, 1000. — 20150 Turk Mihael 28, 1000. 26. mar. 1916. Dr. štev. 101 čl.(ic.)

Od dr. sv. Jožefa 146, Cleveland, Ohio, 20886 Skufca 23, 500. 22. mar. 1916. Dr. štev. 69 čl.(ic.)

Od dr. sv. Družine 151, Ind'polis, Ind., 20739 Udovč Franc 22, 500. — 19041 Sekula Ivan 17, 500. 20. mar. 1916. Dr. štev. 24 čl.(ic.)

SUSPENDOVANE ČLANICE.

Od dr. sv. Vida 25, Cleveland, Ohio, 5019 Tušič Marija 36, 1000. 22. mar. 1916. Dr. štev. 495 čl.(ic.)

Od dr. Vit. sv. Mihaela 61, Youngstown, Ohio, 5959 Birič Kata 16, 1000. 25. mar. 1916. Dr. štev. 129 čl.(ic.)

Od dr. Mar. Čist. Spoč. 80, So. Chicago, Ill., 7412 Kaglovič Ana 18, 1000. 19. mar. 1916. Dr. štev. 149 članic

Od dr. sv. Alojzija 95, Broughton, Pa., 2870 Kokalj Marija 18, 500. — 3484 Kirk Helena 24, 1000. 5668 Vosečko Marija 27, 500. — 5535 Cesnut Ana 39, 500. 19. mar. 1916. Dr. štev. 90 čl.(ic.)

Od dr. Mar. Pomagaj 129, So. Omaha, Nebr., 4708 Schwaigar Marija 22, 500 22. mar. 1916. Dr. štev. 17 članic.

Od dr. Mar. Pomagaj 147, Rankin, Pa., 7491 Gregorič Marija 25, 1000. 25. mar. 1916. Dr. štev. 25 članic.

SUSPENDOVANI ČLANI ZOPET SPREJETI.

K dr. Vit. sv. Martina 75, La Salle, Ill., 18474 Vidič Franc 32, 1000. 23. mar. 1916. Dr. štev. 95 čl.(ic.)

K dr. sv. Alojzija 95, Broughtown, Pa., 5906 Vrhar Jakob 18, 1000. — 9847 Abram Josip 27, 1000. — 18404 Lešnak Peter 27, 1000. — 9851, Ahlin Jurij 29, 1000. — 12669 Kraus Vincent 32, 1000. — 19374 Važnaj Stanislav 36, 1000. — 17977 Pluta Pavel 37, 1000. 19. mar. 1916. Dr. štev. 90 čl.(ic.)

SUSPENDOVANE ČLANICE ZOPET SPREJETE.

Od dr. sv. Alojzija 95, Broughtown, Pa., 3144 Ahlin Marija 26, 1000. — 885 Kraus Matilda 28, 500. 19. mar. 1916. Dr. štev. 90 čl.(ic.)

PRESTOPILI ČLANI.

Od dr. sv. Jožefa 110, Barberton, Ohio, k dr. sv. Cirila in Metoda 101, Lorain, Ohio, 20710 Vidergar Josip 19, 1000. — 17329 Balant Alojzij 26, 1000. 15. mar. 1916.
I. dr. št. 55 čl.(ic.)
II. dr. št. 45 čl.(ic.)

Od dr. Vit. sv. Jurija 3, Joliet, Ill., k dr. sv. Jan. Krstn. 14, Butte, Mont., 17363 Sitar Štefan 19, 1000. 8. mar. 1916.
I. dr. št. 166 čl.(ic.)
II. dr. št. 197 čl.(ic.)

Od dr. sv. Cirila in Metoda 4, Tower, Minn., k dr. sv. Jožefa 112, Ely, Minn., 18842 Laurič Anton 38, 1000. 18840 Gradišar Franc 32, 1000. 19. mar. 1916.
I. dr. št. 99 čl.(ic.)
II. dr. št. 105 čl.(ic.)

Od dr. sv. Jožefa 21, Federal, Pa., k dr. sv. Roka 15, Allegheny, Pa., 19545 Delač Mihael 16, 1000. 20. mar. 1916.
I. dr. št. 88 čl.ic.)
II. dr. št. 147 čl.(ic.)

Od dr. sv. Jurija 73, Tolueca, Ill., k dr. sv. Štefana 1, Chicago, Ill., 8940 Samanič Ivan 26, 1000. 7. mar. 1916
I. dr. št. 52 čl.(ic.)
II. dr. št. 302 čl.(ic.)

Od dr. Mar. Vnebovzete 77, Forest City, Pa., k dr. sv. Cir. in Metoda 8, Joliet, Ill., 18754 Plesnichar Alojzi 18, 500. — 17666 Komin Ignac 18, 1000. 19. mar. 1916.
I. dr. št. 229 čl.(ic.)
II.dr. št. 127 čl.(ic.)

Od dr. sv. Alojzija 83, Fleming Kans., k dr. sv. Roka 132, Frontenac, Kans., 17909 Sašhar Leopold 39, 1000. 12. mar. 1916.
I. dr. št. 62 čl.(ic.)
II. dr. št. 62 čl.(ic.)

PRESTOPILE ČLANICE.

Od dr. sv. Cir. in Metoda 4, Tower, Minn., k dr. sv. Jožefa 112, Ely, Minn., 5897 Laurič Franca 37, 1000. 19. mar. 1916.
I. dr. št. 98 čl.(ic.)
II. dr. št. 106 čl.(ic.)

Od dr. sv.Alojzija47, Chicago, Ill., k dr. Mar. Čist. Spoč. 80, So. Chicago, Ill., 2314 Petrič Barbara 21, 500. 27. mar. 1916.
I. dr. št. 98 čl.(ic.)
II. dr. št. 150 članic.

Od dr. sv. Jurija 73, Tolueca, Ill., k dr. sv. Štefana 1, Chicago, Ill., 4162 Samanič Lucija 26, 500. 7. mar. 1916. I. dr. št. 51 čl.(ic.)
II. dr. št. 303 čl.(ic.)

Od dr. Mar. Pomagaj 78. Chicago, Ill., k dr. sv. Štefana 1, Chicago, Ill., 5837 Banič Ana 24, 1000. 16. mar. 1916. I. dr. št. 181 članic.
II. dr. št. 304 članic.

Od dr. sv. Srca Marije 111, Barberton, Ohio, k dr. Mar. Čist. Spoč. 85, Lorain, Ohio, 5386 Vidergar Marija 16, 500. 15. mar. 1916.
I. dr. št. 34 članic.
II. dr. št. 34 članic.

IZLOČENI ČLAN.

Od dr. sv. Jožefa 16, Virginia, Minn., 9317 Žlebnik Franc 21, 1000. 20. mar. 1916. Dr. št. 161 čl.(ic.)

Od dr. sv. Jožefa 43, Anaconda, Mont., 11781 Petelin Jakob 21, 1000. 23. mar. 1916. Dr. št. 139 čl.(ic.)

ODSTOPILA ČLANICA.

Od dr. sv. Cir. in Metoda 59, Eveleth, Minn., 5282 Blatnik Ivana 31, 1000. 22. mar. 1916. Dr. št. 235 čl.(ic.)

ČLANICA ZNIŽALA ZAVAROVALNINO. $1000 na $500.

Pri dr. Mar. Pomagaj 78, Chicago, Ill., 3015 Slabe Ivana 22, zni. 19. mar. 1916. Dr. št. 182 članic.

Josip Zalar, gl. tajnik.

Pogovor z brezvercem.

IV.

Brezverec: Človek je nastal iz živali. Kar vera uči o človeku in duši, je prazno.

Odgovor: Če se ti potomec živalij, zakaj se pa sramuješ svojih prednikov? Zakaj si pa užaljen, če ti rečem: Prismojen si kakor opica. Če so opice tvoji pradedje, bodi ponosen na nje! — Povej mi, kedaj se je človek razvil iz opice? Povej mi letnico in povej mi, kako je bilo ime prvemu človeku, ki se je razvil iz opice? Vidiš, na te vprašanja ti ne veš nobenega odgovora. Kar ti veš, je to, da je človek po svojem telesu podoben živalim in iz te podobnosti teles ti sklepaš, da sta si človek in žival v najbližjem sorodstvu. Priposznam to sorodnost po telesu in zraven še dostavljam: Tudi če se je prvo človeško telo razvilo iz živalskega, vkljub temu človek ni žival in žival ni človek. Dokler telo ni imelo razuma, pameti, duše, toliko časa to telo ni bilo človek; in ko je temu telesu bila dana duša, je to telo postalo človek. Če bi torej tudi kedaj kdo mogel dokazati, da se je telo prvega človeka razvilo iz opice, jaz trdim, da ta opica je prenehala biti opica v trenutku, ko ji je bila vdahnjena, ustvarjena duša. Glavni in največji razloček nepremostljiv prepad — med človekom in živaljo je torej duša. Žival nima razuma, pameti, proste volje, človek pa ima. Duša v človeku je duhovno bitje, zato je ne vidimo, kakor tudi mislij človeških ne moremo videti, zato je ne moremo otipati ali zmeriti ali stehtati, kakor ne moremo otipati, zmeriti ali stehtati učenosti kakega človeka. Da ima človek res dušo, lahko izprevidiš iz sledečega razmišljevanja.

1) Znanost je dokazala, da v teku osmih let dobi človek popolnoma novo telo; kakor se koža na roki ali nogi postara in se odlušči in spodaj zraste nova, mlada koža, tako se tekom osmih let celo telo človekovo prelevi. Kako li pa mogel človek po preteku osmih let v novem telesu mogel ostati isti človek, če bi ne imel duše, ki je vedno ista in vsled katere se človek celo življenje zaveda, da je ista oseba? Vsled duše se človek zaveda in reče: jaz sem, žival te zavesti nima.

2) Žival nima smisla za drugega kot to, kar opazi s telesnimi čuti. Žival nič ne študira, nič ne razmišlja: odkod? Kam? Zakaj? Žival ne ve, kaj je resnica ali laž, kaj je lepo ali ne, kaj je pravica ali krivica, žival ne pozna kesanja, in to vse zato, ker nima razumne duše kot človek. Žival nima proste volje. Lačen človek se lahko odreče jedi ali žejen človek pijači, žival se ne more, žival ne pozna zatajevanja, ker nima proste volje. Če žival še tako trpinčiš ali jo sestradaš, ne bo storila samomora, kot ga lahko človek stori, ki ima prosto voljo. Prosto voljo more pa imeti le razumno duhovno bitje: duša.

3) Žival ne pozna napredka, človek vedno napreduje. Kar so danes živali in kar danes delajo, to so bile živali in to so delale ravnotako pred tisoč ali pred miljoni leti. Človek pa v napredku ne pozna mej. Mi ne moremo pisati o zgodovini živalskega napredka, pišemo pa o zgodovini napredka v človeštvu. Napredovati pa more človek samo zato, ker njegov duh nikdar ne miruje; vglobiti se hoče v vse skrivnosti narave in vsled neprestanih poskusov človek odkriva eno iznajdbo za drugo. Pred seboj imaš dela kakšnega slavnega pesnika ali pisatelja, koliko lepih in učenih stvarij je napisal! Priprosti ljudje pravijo: ta je imel bistro glavo. Toda ta bistra glava bi ravno toliko tehtala, če bi ta pisatelj nikdar nič ne spisal. Njegova učenost ni torej vmožganih, ampak v velikem duhu, v katerem biva vsepolno lepih bogatih, toda nevidnih idej, ki jih spoznamo šele takrat, ko jih je iz svojega uma prenesel v knjige.

4) Žival nima govora kot človek. Človek ima razum; kar misli, želi razodeti drugim in zato govori. Žival ne govori, ker nima razuma, ker ne misli in nič ne ve in nima ničesar povedati. Tudi nustast človek govori s prsti, žival pa nima nikakih znamenj, ker ne čuti potrebe kaj povedati.

5) Polet človeškega duha ne sega samo v kraljestvo ved in umetnosti ampak sega preko vsega naravnega tudi v nadnaravni, nevidni svet, in človeški duh sam pride po resnem premišljevanju do prvih verskih načel: da je Bog, ki je stvarnik nebes in zemlje, da smo mi ustvarjena bitja dolžni svojemu Bogu čast in hvalo dajati. Do teh načel pride človeški razum sam. Žival nima in ne more imeti verskega čuta, ker nima duše.

Duša človeška, ki ima razum in prosto voljo, tvori torej nepremostljivi prepad med človekom in živaljo. Kakor je bistven razloček med kamnom in živaljo, tako je bistven razloček med živaljo in človekom. Tudi če bi na primer človek hodil po vseh štirih kakor opica, in bi bil po telesu čisto podoben opici, on je vseeno človek, Bogu podoben po svoji — duši. Kar se tiče človeškega telesa, ali se je razvilo ali je bilo naravnost ustvarjeno, to je bolj postransko vprašanje. Velik in neskončno vsegamogočen je stvarnik, če je atomom in molekuhom določil, da so se tekom tisoč letij združili v tako človeško telo kot ga imamo danes. Brezverski učenjaki pa, ki hočejo postanek sveta in človeka razložiti brez Boga-Stvarnika, pa lahko pišejo in pišejo, a do danes niso dokazali še prav nič.

(Dalje prihodnjič.)

Drač.

Avstrijci so na svojem zmagonosnem pohodu v Albanijo prodrli in osvojili od Italijanov zasedeno in utrjeno pristanišče Drač, ki je najbolj važno pristanišče severne Albanije.

Drač se je za časa Rimljanov imenoval Dyrrhachium ter je igral v starorimski vojni zgodovini čisto posebno ulogo; na koncu srednjega veka je bil dalj časa v rokah kraljevine Neapelj in nato benečanske republike. To je bil lačitno za Italijane glavni vzrok, da so prištevali tudi Drač k "neodrešeni" Italiji in gledali, da se tam ugnezde. Že stari Grki so znali ceniti važnost tega pristanišča; ustanovil so namreč leta 625 pred Kr. nasebino, katero so Grki okrstili za Epidamnos, katera se je zelo hitro razvila v obljudeno mesto.

Srankarski boji v Epidamnosu so bili vzrok, da je nastala nesloga med Kerkyro (današnjim Krfom) maternim mestom naselbine in Korintom, maternim mestom Kerkyre, iz katere se je izcimila vojska na Peloponezu. L. 229. pred Kr. je prišla ta grška naselbina v posest Rimljanov, kateri so jo pričeli nazivati Dyrrhachium.

Pristanišče Dyrrhachium je bilo za časa rimskega svetovnega gospodstva zelo velike važnosti kot izkrcevališče za prehod iz Italije na Grško. Rimljani so napravili skozi Grčijo eno izmed najvažnejših vojaških cest, še danes obstoječo via Egnatia, ki je šla iz Dyrrhachia čez Thessalonike (Solun) in Philippi v Byzant.

Naj še — kot zanimivost — omenimo, da so Grki, ki so bili pred Rimljani tam gospodarji, mestece imenovali: Epidamnos. Rimljani pa so ga brž prekrstili, ker so v grškem imenu čutili slabo znamenje za bodočnost (damnum pomeni v lat. jeziku: škoda, nesreča!). Česar so se Rimljani bali, to je zdaj doletelo njih potomce Italijane: precejšnja nezgoda in škoda. Naj bi za Avstrijo zopet oživela sloveča cesta iz iz Drača v Solun!

Zelo važno vlogo je igral Dyrrhachium v vojski med Cezarjem in Pompejom, kateri je zasedel Dyrrhachium in bil tamkaj v l. 84. pred Kr. oblegan. Četam Pompeja se je posrečilo prisiliti čete Cezarja k umikanju in sicer v Macedonijo.

Pri delitvi rimskega svetovnega gospodstva l. 395 je pripadel Dyrrhachium kot glavno mesto rimske pokrajine Epirus Nova vzhodnorimski državi; v l. 481. je bil od vzhodnogotskega kralja Teodorika, v 10. in 11. stoletju pa dvakrat prehodno od Bolgarov zaseden.

Posebno pomenljivo je oblegan je Dyrrhachija za časa križarskih vojsk proti Bizantu po normanskem vojvodi Bohemundu v letih 1107 in 1108. Kljub približevanju močne bizantinske vojske je Bohemund nadaljeval oblegan je in sicer še celo takrat, ko so ga čete cesarja Aleksija popolnoma obkolile. Spomladi l. 1108 je dal Bohemund razdreti lastne ladje, da napravi iz tega lesa oblegovalne stroje. Zapovedal je napraviti velik stolp s potrebnimi padajočimi mostovi. Branilcem Dyrrhachija se je pa posrečilo zažgati ta stolp. Oblegovanci so na zelo učinkujoč način uporabljali grški ogenj". Končno se je posrečilo bizantinskemu brodovju odrezati vsak dovoz in Normanom ni preostale drugega kakor da so se udali.

Tudi v zgodovini nesrečnih Hohenstaufovcev, kateri so podlegli v Italiji zlobi in zahrbtnosti, igra Dyrrhachium, kateri je kmalu nato sprejel laško obliko Durazzo, ulogo. V sredi 13. stoletja je odstopil vzhodnorimski cesar Mihael II. mesto in luko Dyrrhachium hrabremu Manfredu, sinu Friderika II., ki je kmalu nato l. 1258 postal kralj obeh Sicilij.

L. 1272 je padel Drač pod oblast kraljestva Neapol, katerega je l. 1392 odstopil Beneški republiki ter ga zadržala do l. 1501. Tega leta so osvojili Turki Drač, potem ko jim je l. 1493 padel v roke Carigrad. Do vojske na Balkanu l. 1913, ko je postala Albanija samostojna, je bil Drač v turški posesti, to leto pa je pripadel Albaniji.

Drač, albansko Durz, italijansko Durazzo, šteje okoli 4.500 prebivalcev, kateri so večinoma mohamedanci, zelo malo je katolikov, še manj pa pravoslavnih in židov. Katoliki imajo svojo lastno župnijo s samostanom in zelo lepo cerkvijo. Tudi pravoslavni imajo župnijo in šolo. Sam kraj je nezdrav, kajti tam razsaja navadno mrzlica.

Človek doseže šele tedaj vrhunec sreče, če skuša tudi druge osrečiti.

Argentinija.

V sedanji svetovni vojni igra veliko vlogo tudi južna Amerika in zlasti republika Argentinija. Tam se namreč križajo gospodarski interesi Francozov in Angležev, Amerikancev in Nemcev. Vsaka teh držav bi se rada zasidrala v južni Ameriki, kjer se tako ogromno mnogo prostora za naseljevanje, kjer so v zemlji še velikanski zakladi, kjer se dobe surovine za najrazličnejše potrebščine in kjer je dobiti živil v izobilju. Katera država se bo najbolje utrdila v južni Ameriki in zlasti v Argentiniji, ta bo lahko za tisoč in več let zagotovljena v svojem bogastvu.

Argentinija se je l. 1810. iztrgala iz rok Angležem in si je izvojevala samostojnost. Zgodilo se je to največ s pomočjo Francozov in posrečilo se je, to poglavitno zategadelj, ker se je prebivalstvo Argentinije po svoji narodnosti in jezikovni sorodnosti bolj nagibalo k Španski in k Franciji, kakor pa k Angleški.

Pomorska bitka pri Trafalgarju je Angležem za sto let zagotovila gospodarsko in politično prvenstvo na morju. S to bitko je bil francoskemu cesarju Napoleonu I. zadan prvi hudi udarec, z njo je pravzaprav začela temneti njegova zvezda. Po tej bitki se Angležem ni bilo na morju nikogar več bati in ker so imeli močno brodovje so se začeli ozirati po svetu, kje bi dobili nadomestilo za izgubo, ki jih je zadela l. 1776., ko so se namreč sedanje Združene države severoameriške siloma odtrgale od Anglije. Lord Beresford je tedaj šel z močnim brodovjem v južno Ameriko in se je skoro brez boja polastil glavnega mesta Argentinije, Buenos - Airesa. Španski branitelji te kolonije se niti resno niso ustavljali angleški okupaciji in najbrž bi bila Argentinija ostala v angleških rokah, da se ni dobil oficir, po rodu Francoz, Jakob de Liniers, ki se je lotil organiziranja malomarnega domačega prebivalstva v namen, da zlomi angleško gospodarstvo in prežene Angleže iz Argentinije. Liniers je služil najprej francoskim Bourbonom, potem pa je prestopil v službo španskih Burbonov, ki so ga poslali v južno Ameriko, kjer je zavzemal razna zapovedniška mesta. Prebivalci Argentinije; Kreoli vnuki in pravnuki Špancev, so se po prizadevanju Liniersa vzbudili iz svojega mrtvila. Liniers jih je oborožil in izvežbal za boj in nekoč je neznatna četa napadla mesto Buenos - Aires in trdnjavo, premagala posadko in prisilila Angleže, da so morali z ostanki svojega brodovja pobegniti.

L. 1807. so Angleži novič poskusili zavojevati Argentinijo. Prišli so z močnim brodovjem in pripeljali seboj 12.000 izvežbanih vojakov. A tudi ta poskus se je izjalovil. Angleži so bili novič poraženi in od tistega časa niso več poskusili, premeniti Argentinijo v angleško kolonijo. Pač pa so seveda tekmovali s Francozi in s Španci v trgovinskem oziru in v zadnjih dvajsetih letih tudi z Nemčijo in z Združenimi državami severoameriškimi, da bi si zagotovili v Argentiniji čim večji vpliv. Sredstvo za to so: denar, trgovina in časopisje.

Dandanes je lahko spoznati, kako dalekovidni so bili Angleži leta 1806. in l. 1807., ko so poskusili, dobiti takrat še ubožno in neobdelano Argentinijo v svojo oblast. Spoznali so, da je mesto Buenos-Aires, ki je leta 1807. bilo še majhno, danes pa šteje skoro dva milijona prebivalcev, strategična točka, najznamenitejšega pomena in takorekoč ključ do neizmernih zakladov cele južne Amerike. Spoznali so pa tudi, da je treba Argentinijo le kolonizirati, pa bo mogoče, črpati iz nje milijarde.

Južnoameriško prebivalstvo je v bistvu čisto novo pleme. Pred dobrimi sto leti je bilo prebivalstva še tako malo, da bi bilo čisto gotovo povsem izginilo, če bi se bilo Angležem posrečilo, dobiti Buenos - Aires in z njim nadoblast nad vso južno Ameriko. Naselili bi se bili Angleži. Zdaj se v južni Ameriki govori španski, portugalski in francoski jezik in ker je danes tega prebivalstva že mnogo milijonov, še misliti ni na to, da bi kako drugo pleme moglo premeniti narodnost južnih Amerikancev. Kolonisti, naj bodo Nemci ali Amerikanci, se potope sproti v plemenu južne Amerike. Prostora je v južni Ameriki za 500 milijonov ljudi, a domači ljudje se tako množe, da bi jih tudi najizdatnejša kolonizacija ne mogla več obvladati.

Argentinija je daleč od Evrope, a kar je postalo, to se ima vse zahvaliti edino le Evropi. Od tod so prišli naseljenci, od tod so prišli kapitali, od tod je prišla luč prosvete. Po veliki francoski revoluciji je postala Francija duševna voditeljica Argentinije. Francoske ideje, zlasti liberalne ideje, so si pridobile simpatije vsega izobraženstva v južni Ameriki in so tudi še v naših časih najbolj merodajne. V Argentiniji je bilo dolgo časa sploh v veljavi načelo, da mora vsak izobraženec znati francoski jezik, znanje tega jezika je bilo pogoj za pridobitev javnih služb in vsi imenitnejši možje Argentinije so bili ali vzgojeni na Francoskem ali so tam obiskovali visoke šole. Ta vpliv se je rodil iz slave francoske armade za časa Napoleona I., iz francoske literature, umetnosti in mode in se tako utrdili, da inspirira francoski duh vse življenje in nehanje v Argentiniji. Prvenstvo Francozov je trajalo do — leta 1870.

Takrat so se začeli argentinski pogledi obračati na Nemčijo, na zmagovito Nemčijo, in nemški trgovci so spretno izrabili to priliko, da si pridobe kar mogoče največ južno ameriškega trga sploh in sosebno argentinskega. Trudili so se mnogo in dosegli znatne uspehe. Za Nemci so tudi Združene države severoameriške po načelu "Ameriko Amerikancem" začele s poskusi, da se vpeljejo gospodarsko in politično v južni Ameriki, in končno je začela tudi Italija iskati v Argentiniji stikov in je zlasti rada tja pošiljala sezonske delavce pa tudi koloniste.

Položaj v Argentiniji je bil pred sedanjo svetovno vojno približno sledeči: Prvo mesto so zavzemali Francozi, zlasti ker je silno mnogo zemlje v njihovih rokah ali v rokah naslednikov francoskih naseljencev. Ker simpatizira z njimi prebivalstvo in ker vladajo absolutno francoska znanost, umetnost, literatura, moda in običaji. Francoska banka dominira v trgovskem svetu še vedno, a ne več tako, kakor svoje dni in uvoz francoskih izdelkov je presegal pred vojno še angleški in nemški uvoz, a ne več dosti, ker ga je zelo izpodrival nemški uvoz, dosti pomaga Francozom dejstvo, da Angleži nimajo skoro nič zemljišč v Argentiniji, ampak le banke in trgovine; njih uvoz je zato znaten, ker pokupijo tudi največ argentinskih pridelkov. Glede uvoza industrijalnih izdelkov so morali pred vojno konkurirati z Nemci in konkurirali so težko, kajti nemško blago je bilo navadno nekoliko cenejše. Gotovo so Angleži izkoristili to vojno, da pritegnejo nase, kar so si ustvarili Nemci. Angleška in severoamerikanska kolonizacija v Argentiniji se pa bistveno razlikuje od nemške in od francoske. Če pride Anglež ali Amerikanec v Argentinijo, prinese seboj denar in ga investira; Francoz in Nemec prideta navadno praznih rok in hočeta šele v Argentiniji obogateti. Francoz in Nemec imata torej težje stališče, ker je sreča ali nesreča odvisna od njihovih osebnih lastnosti, med tem ko imata Anglež in Amerikanec v svojem denarju in v mogočnosti svojih držav veliko oporo.

Bogastvo Argentinije se je porodilo najprej iz živinoreje. Neizmerne planjave so omogočale gojiti ogromne množine govedi in konj in to brez stroškov. Šele pozneje se je začelo tudi obdelovanje zemlje in od tedaj se je bogastvo silno množilo, 150 milijonov hektarjev plodovite zemlje je samo v Argentiniji, podnebje je ugodno — kako prihodnjost ima torej še ta dežela! Komaj dvajset let je tega, kar se je začelo rednejše kultivitiranje zemlje, a kako se je v tem času Argentinija povzdignila, kažejo ogromna premoženja, ki jih imajo domačini in številne milijarde, ki so jih tujci investirali tam. Za Evropo je to prava sreča. Evropsko prebivalstvo se namreč množi in mora iz drugih delov sveta dobivati čedalje več žita in mesa. Če bi ne bilo Argentinije, kdo ve, če bi med sedanjo vojno ne vladala na Angleškem in na Francoskem lakota. Argentinija pridela vsako leto več kakor tri milijone ton žita in pridelovanje se bo še dolga leta množilo, ker je še sila mnogo nekultivirane zemlje.

Argentinski zemljiški posestniki imajo velike dohodke iz zemlje, ki jih je svoj čas le malo veljala ali pa sploh nič. Do leta 1903. je bilo v Argentiniji dobiti še dosti sveta hektar po deset do sto frankov. Pozneje pa so cene hitro poskočile. Zgradba železnic je dala povod, da se je začelo kmetijsko delo v velikem slogu najprej v obližju postaj in potem še daleč naokoli. Železniške postaje so privabile prve trgovce in obrtnike in tako so ob železnici nastale naselbine in mala in večja mesta. Naseljenci, ki so pridelovali žito so se kmalu začeli dušiti v svojem lastnem bogastvu. Pridelek je bil tako velik, da ga železnica ni mogla zmagovati in treba je bilo poskrbeti za različne nove naprave. Ustvarili so jih Angleži v enem letu in pristan Bahia Blanca, ki je prej s težavo ukrcal 5000 ton žita na dan, ukrca zdaj lahko v eni uri 5000 ton. Velikanski procvit posameznih pokrajin je tudi povzročil, da so bili zgrajeni novi pristani in nove železnice.

Bogastvo Argentinije rase od leta do leta. Vsako leto pride 20.000 in več italijanskih in drugih delavcev, da pripravijo novo zemljo za kulturo. Po petih letih puste v Argentiniji vsako kultivirano zemljo vsaj eno leto počivati, da si nabere novih moči in nove rodovitnosti. Seveda se vrši vse kmetovanje v velikem slogu in ne tako staroversko, kakor pri nas doma, kjer tudi sploh ni pogojev, da bi se kmetijstvo industrijaliziralo. V Argentiniji obsega že jako majhno posestvo 200 hektarjev vse polno jih je pa tudi po 10.000 hektarjev obsežnih. Rabijo se najnovejši stroji z motorji, ki obdelajo v desetih urah 48 hektarjev. Stroji se rabijo za oranje in za žetev, za spravljanje žita in sploh za vse. Če je bilo zjutraj žito požeto, je zvečer že v železniškem vozu. Seveda je pridelek prodan ob tisti uri, ko je žito pretehtano; zastopniki velikih bank pokupijo vse sproti.

V slabih petnajstih letih je stroj iz nekakih puščav, iz pampe, napravil najrodovitnejši svet. Tam, kjer se je pred nekaj leti še pasla suha in slaba goved in ni dobila dosti trave, tam se pridela zdaj na hektar zemlje čez dva tisoč kilogramov žita. To je mnogo, če se vpošteva, da stane obdelovanje jako malo.

Kmetijstvo je zavojevalo argentinska tla največ s pomočjo tujega kapitala. Kamor je prišel tuji kapital, so se pampe premenile v polja, da rase detelja za brezštevilne črede govedi in konj. Te črede žive na agrajenih prostorih, ki obsegajo 1000 do 2000 hektarjev, vedno na zraku, vedno brez strehe in bogate lastnike, ne da bi se ti zanje le količkaj brigali. Ker se v zadnjih letih izvažajo velike množine argentinskega mesa v Evropo, so začeli tudi nekoliko veliki posestniki živinorejo negovati, kakor je bilo prej v navadi, Zmrznjeno meso so začeli izvažati l. 1902. na Angleško; zdaj je pa vozijo tudi že v druge države.

Velikansko je bogastvo Argentinije in raslo bo še dolga in dolga leta. A kako je prebivalstvo v tej državi? Kakor je bilo že rečeno: so prebivalci nekako novo pleme. Argentinci so nasledniki prvih španskih uradnikov vojakov, kolonistov in kaznjencev. Pred dobrimi tristo leti je Španska zagospodovala nad Argentinijo, in začela tedaj svoje ljudi pošiljati tja. Ti naseljenci so živeli med domačimi indijanskimi rodovi, so se z domačimi ženskami trajno ali začasno združili in ustvarili otroke Kreole. Pri tem je uvaževati, da so bili prvi španski naseljenci največ Židje in Mavri iz Andaluzije, Aragonije in Kastilije. Od teh izvira arabski tip, ki se je ohranil v mnogih argentinskih rodbinah do naših časov. Prišli so potem še drugi kolonisti vseh mogočih narodov in imeli otroke s Kreolkami in Indijankami. Kri se je mešala, kakor malokje po svetu.

Nasledniki vseh teh naseljencev so se potem družili zopet z Indijankami različnih rodov in tako je nastalo več novih plemen, ki imajo sicer mnogo skupnega, a se vendar tudi med seboj razlikujejo, Argentinec in Kilenec ali Peruvijanec so si po plemenu — ne po jeziku — tako tuji, kakor Bolgari in Čehi, Nemci in Švedi.

V 19. stoletju so se selili v južno Ameriko večinoma Francozi in Španci in šele zadnjih dvajset let tudi Italijani. Ti naseljenci so prinesli soboj lastnosti, so znamenito povzdignile bogastvo Argentinije. Ti naseljenci, skromni, varčni in delavni ljudje, so bili tudi pravi povzročitelji gospodarskega preporoda. Posestniki argentinskih zemljišč namreč niso znali izkoristiti bogastev zemljišč, in šele naseljenci so jih naučili, kaj se da iz zemlje vse pridobiti.

Ti naseljenci pa so tudi premenili vse družabni ustroj v Argentiniji. Stari Argentinci, kakor lahko imenujemo Kreole in njih naslednike, so pač ohranili svoje bogastvo, oziroma je še izdatno povečali, ker zemlja je večinoma njihova, toda ker ljubijo udobno in brezdelno življenje, so v 19. stoletju došli naseljenci in njih nasledniki pridobili v trgovini, brodarstvu, industriji itd. vso veljavo. Zlasti velja to za Francoze in njih naslednike, ker so ti tudi v novi domovini ohranili morda najbolj izrazito lastnost svojega naroda skrajno varčnost. Toda zemlja je, kakor rečeno večinoma še vedno v rokah starih Argentincev in tako tvorijo te rodbine nekako oligarhijo v republiki, ki močno spominja na ono oligarhijo, ki je svoje čase vladada beneško republiko, nekako aristokracijo, ki ji daje denar velikansko moč in ki to moč brezobzirno izkorišča. Hitro napredovanje je v Argentiniji ustvarilo nezdrave razmere za vse tiste, ki si morajo z delom za druge služiti kruh. Bogati sloji žive bolj luksorijozno, kakor najbogatejši naši aristokratje, mali ljudje pa pridejo težko naprej. Zlasti slabo je vplivalo priseljevanje Italijanov. Teh prihaja veliko preveč, da bi moglo biti med njimi kaj dosti dobrih elementov. Prihajajo največ iz južne Italije, so neomikani in delomržni in pripelje jih v Ameriko le domače uboštvo. Poleg teh je pa prišlo tudi že na tisoče malovrednih ljudi iz Armenije in iz Sirije, iz Ogrske in zlasti mnogo terorističnih in anarhističnih Židovi Rusije.

Vse te elemente naj sedaj prebavi Argentinija, iz vseh teh elementov, naj nastane nov narod. Če bo to mogoče in če bo iz te mešanice nastal zdrav nov narod, to je še vprašanje.

Argentinija nima ne železa ne premoga in je torej — v kolikor se da soditi po človeški previdnosti — obsojena, da ostane agrikulturna država. Ta usoda ni trda, zakaj to je gotovo, da se more plodovitost te zemlje še znatno povečati. Treba je samo delavskih sil. Bogastvo argentinsko bo še zelo raslo in to je vzrok, da si skušajo industrijalne države zavojevati gospodarsko prvenstvo v tej državi. Kdor bo gospodarsko obvladoval Argentinijo, bo imel v oblasti vso južno Ameriko in bo žel še milijarde in milijarde.

Iz teh, v naglici zapisanih podatkov posnamejo lahko čitatelji, zakaj igra v sedanji svetovni vojni južna Amerika in zlasti Argentinija veliko vlogo. Pripominjam po posebe, da Argentinija ni dežela, kjer bi mogel Slovenec naprej priti.

Pravijo, da imajo ženske bolj slab spomin, — a vendar prejetih poklonov ne pozabijo rade.

Izučena slovenska babica
se priporoča slovenskim ženam v La Salle, Ill., in okolici; pomagam tudi slabokrvnim ženam.
KATARINA TRLEP,
24 — 5th St. Telefon št. 452.

(Adv. No. 11-15)
IZUMITVE
PRINAŠAJO BOGATSTVO!
Za izumitelje
in one, ki hočejo nekaj izumiti hoče moja
slovenska knjižica
in popis
potrebnih izumitev
pokazati pravo pot. Oboje pošiljam na svoj lastni strošek, na zahtevo.
Brezplačna obvestila in nasveti. — Povpraševanje o možnosti patentiranja kateregakoli izuma
popolna zaslonj
in hitro odločeno, ker se nahaja moj urad v Washingtonu, središču državne oblasti za izdavanje patentov. Pišite danes v slovenskem jeziku na:
A. M. Wilson
službeni odvetnik za patente
311 Victor Bldg.
Washington, D. C.

DOMAČA NARAVNA OHIJSKA VINA
prodaja
JOSIP SVETE
1780-82 E. 28th St., Lorain, Ohio

CONKORD RDEČE VINO	DELAWARE BELO VINO
$25 00 barrel	$35.00 barrel

Pri manjih naročilih cena po dogovoru.
Vina so popolnoma naravna, kar jamčim.
Naročilu je pridejati denar ali Money Order.

Pozor gg. tajniki krajevnih društev!
Kadar potrebujete nova društvena pravila, lično izdelana pisma, koverte, vabila in vstopnice za veselice, ali kake druge tiskovine, obrnite se na največjo slovansko unijsko tiskarno v Ameriki, na
NARODNO TISKARNO, 2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
Ta Vam bode izgotovila vse tiskovine v popolno zadovoljnost glede cene, točnosti in okusnega dela. Osobito Vam priporočamo zelo pripravne Vplačilne knjižice za člane in članice, izdelane v malem žepnem formatu in trdo vezane. Dalje imamo v zalogi zelo prikladne Nakaznice za blagajnike za izplačevanje bolniške podpore in drugih izdatkov, ter Pobotnice. Tiskane imamo tudi Bolniške liste, večje in manjše in posebne pole za vodstvo članov, da se ima na podlagi teh pol lahko vedno natančen pregled števila članov po skladih, ali razredih.
☞ Na zahtevo pošljemo vsakemu društvu vzorec gorinavedenih tiskovin na ogled brezplačno!
OPOMBA: V naši tiskarni se tiska "Glasilo K. S. K. Jednote".

POSKUSITE
zaboj najboljše pive
"OLD LAGER"
katero izdeluje
Citizens Brewing Co.,
v Joliet, Ill.
North Collins Street.
Both Phones: 272.

Zapomnite si

rojaki, da Amerikanec ne more biti Kranjec, **če se prav sedemkrat na glavo postavi**; to je gola resnica. Vsak vesten in soliden trgovec se drži tudi resnice s tem, da ponuja in prodaja svojim odjemalcem to, **kar v resnici importira.** Tega gesla se drži širom Amerike znana in edina samostojna slovenska importna tvrdka **A. Horwat,** ker piše na svoje steklenice "Kranjski importiran brinjevec, Slivovec ali Tropinovec, katerega v resnici importira. Sedaj se te pijače ne more dobiti iz starega kraja, jaz je imam pa še obilo na rokah od preje. Vlada Zedinjenih držav vsacega strogo kaznuje, ki bi skušal prodajati navadno blago za importirano.
In vendar je najti pri nas mnogo takih ljudi, ki ponujajo občinstvu razne likerje, ter pišejo na steklenice: Kranjski Brinjevec, samo da mečejo odjemalcem pesek v oči in da naše ljudi slepijo s takimi besedami. Jaz prodajam tudi tak brinjevec, ki ni importiran po $6.50 zaboj, na galone pa po $1.75 Double Stamp 100% katere vrste ga hočete.
ANTON HORWAT, importer in trgovec z žganjem na debelo.
Telefon: Canal 2974. 1827 W. 22nd St., Chicago, Ill.

ŠE NIKDAR
niso bile avstrijske krone tako po ceni kakor sedaj. Poslužite se torej teugodne prilike in se spominjajte svojcev v stari domovini s kakim denarnim zneskom. Pošiljatve so jamčene.
Sedaj Vam pošljem K 100 samo za $12.95
Tudi izdelujem vsakovrstne pravoveljavne listine in izvršujem vse, v notarsko stroko spadajoče zadeve za Združene države in staro domovino.
Se Vam priporočam spoštovanjem
JOSIP ZALAR,
1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.

JOLIET TRUST AND SAVINGS BANK
Z $1.00
se otvori lahko pri nas
hranilno vlogo
katera se obrestuje po **3%**
Joliet Trust & Savings Bank
114 N. Chicago Street
JOLIET, ILL.
Ta banka je pod državnim nadzorstvom.

Novice iz stare domovine.

KRANJSKO.

— **Umrli so v Ljubljani:** Ana Sekol, postrežnica, 37 let. — Jera Jančar, hiralka, 63 let. — Fran Sedej, zasebnik, 79 let. — Frančiška Istenič, zasebnica, 63 let. — Janez Jeme, posestnik, 43 let. — Renné Hanhart, zasebnica, 32 let. — Fran Okrupa, sprevodnik južne železnice, 41 let. — Marija Kocmur, hiralka, 66 let. — Matija Malič, čevljar, 76 let. — Marija Bukšič, žena vpokojenega železniškega strojevodje, 41 let. — Mihael Črtališ, knjižarjev sin-hiralec, 27 let. — Marija Gerčar, gostilničarjeva vdova, 73 let. — Marija Vidic, zasebnica, 56 let. — Katarina Oblak, mestna uboga, 81 let. — Katarina Ditrich, trgovčeva hči-hiralka, 45 let.

— **Umrl** je v Kropi na svojem domu dne 25. febr. č. g. Andrej Zgaga, župni upravitelj v pokoju. Pogreb je bil v nedeljo, dne 27. februarja. Čč. gg. duhovnim sobratom se priporoča v memento.

— **Umrl** je v Blatih pri Dolenjivasi topničar Leopold Mrhar. Vojskoval se je na gališkem bojišču, odkoder je bil postavljen na italijansko fronto, kjer je težko zbolel. Iz zagrebške bolnice poslan domov je po kratkem bolehanju umrl.

— **Smrtna kosa.** Umrl je v celovški bolnici domobranec Janez Milač iz Moravč, star 43 let.

— **Umrl** je 27. febr. v deželni bolnišnici Anton Fiala, jetniški paznik, stanujoči v Cerkvenih ulicah 21. v starosti 70 let.

— **Umrla** je članica II. Marijine kongregacije pri uršulinkah gdčna Štefanija Košir v starosti 30 let.

— **Nenadna smrt.** Ko je dne 7. mar. pri stari cukrarni zidal Andrej Vrbinc, 58 let stari zidar in kajžar iz Štepanje vasi, ga je predpoldnem pri delu zadel mrtvoud. Prepeljali so ga takoj v dež. bolnico, kjer pa je proti večeru umrl, ne da bi se bil zavedel.

— **Nagla smrt.** Na novomeški kolodvor je prišla Katarina Majzelj iz Kostanjevice in prinesla svoji prijateljici. Tu ji pride slaseboj več jestvin, da jih odpelje bo in je umrla vsled kapi na možgane.

— **Smrt daleč od domovine.** Valentin Svetina, pismonoša iz Koroške Bele, Gorensko, je po kratki bolezni za pljučnico v vojni bolnišnici v Rozvsezu preminul.

— **Obesil** se je v Ribnem pri Bledu 38letni posestnik Ivan Mužan. Najbrž se mu je omračil um.

— **Skočila je z okna prvega nadstropja** dne 27. febr. zjutraj Jožefa Teram, 26 let stara služkinja pri ravnatelju v kemični tovarni v Mostah, stanujoča istotam. Pri padcu si je zlomila desno nogo ter se težko poškodovala čeljusti. Poškodovano so takoj prepeljali v deželno bolnišnico. Baje se je že pred par dnevi čudno vedla ter je dejanje storila najbrže v hipni zmedenosti.

— **Po smrti odlikovan.** Meseca avgusta 1915 padli kadet 27. domobranskega pp. Breme. Franc je bil odlikovan z zlato hrabrostno svetinjo za junaški čin pri napadu na mostišče pri Černelicah, pri katerem je žrtvoval svoje mlado življenje. Hrabrostna svetinja se je te dni dostavila njegovim staršem pač v tolažbo, da je padel sin kot vojak-junak.

— **Deželni stenograf g. Fran Klemenčič umrl.** Iz Judenburga prihaja žalostna vest, da je ondi Gospodu izročil svojo izmučeno dušo deželni stenograf gosp. Fran Klemenčič. Marsikoga bo ta vest pretresla. Z bridkostjo v srcu se je pred tedni poslavljal od Ljubljane: njegovo pojemajoče žitje je večkrat bilo napačno sojeno. Ni bil otrok sreče. Prijatelj mu nikdar v življenju ni bil, ki ima razne tehtnice in razne uteži. Mnogo je trpel radi svojega dobrega srca. Bil je mož velikih sposobnosti, za stvar vedno priden in delaven. Rodom je bil iz Stanetinc na Štajerskem. Slovenec izgublja ž njim požrtvovalnega sotrudnika. V najhujših časih, ko naša stranka še ni imela prijateljev, katerih se ubraniti ni znala, se je odkrito pridružil našemu listu. Bil je dolgo vrsto let točen tržaški dopisnik "Slovenca." Iz Trsta je prišel v Ljubljano, kjer je vstopil v uredništvo "Slovenca." Tu je vestno, zelo pridno deloval v našem uredništvu; bil nam je vsem drag, odkritosrčen tovariš. Z obžalovanjem smo ga pustili iz naših vrst, ko je sprejel službo deželnega stenografa. Bolan je že bil, ko je prišel v Ljubljano, bolezen je glodala na njegovih silah in jih sedaj izčrpala. Ljubil je domovino — naj mu njena sveta zemlja dá sladak, miren počitek!

— **Truplo prof. Modica prepeljali v Ljubljano.** Dne 7. marca so pripeljali g. nadporočnika profesorja Izidora Modica iz Gorice, kjer mu je končala granata mlado življenje. Popoldne ob 3. uri se je truplo na kolodvoru blagoslovilo, nakar ga je mnogoštevilno občinstvo spremilo k sv. Križu. Naj sladko spi v domači zemlji!

— **Lovor za naše junake.** Pod tem geslom je uvedla na Dunaju velikopotezna akcija, ki ima namen uvekovečiti spomin naših padlih junakov z umetniškimi kovinskimi venci, ki se bodo obesili deloma na krajih velikih bojev, večinoma pa nad vnanjimi durmi cesarskega dvorca na Dunaju i. s. na tem zadnjem mestu tako, da bodo po posebnih vencih zastopane vse dežele in večja mesta. Vsak venec bo nosil imena padlih junakov dotične dežele oziroma mesta. Kranjski deželni odbor je sklenil, da daruje za tak deželni venec znesek 1000 K in kakor čujemo, namerava nakloniti isti dar tudi ljubljanski občinski svet za posebni ljubljanski venec. Podrobnosti glede urezanja imen posameznih padlih deželanov oziroma meščanov se razglasijo pozneje. — Pripominjamo, da je ves čisti dohodek te lepe akcije namenjen vdovam in sirotam padlih junakov in drugim dobrodelnim namenom vojne oskrbe.

— **Amerika za goriške Slovence.** Neizmerno gorje, ki vlada vsled vojne z Italijo na Goriškem vobče, osobito pa med goriškimi Slovenci, je našlo odmev tudi onkraj morja — v oddaljeni Ameriki. Da bi se olajšalo to gorje, je priredil slovenski oddelek reda katoliških borštnarjev v Clevelandu dne 31. oktobra 1915. banket, ki je dal čistega preostanka 716 K. Ta znesek je poslal gospod F. I. Turk, menda predstojnik označenega redu, županstvu v Ljubljano z naročilom, naj se razdeli v smislu darovateljev med najbednejše slovenske goriške družine. V zadevnem dopisu na gospoda župana dr. Ivana Tavčarja, piše gospod Turk med drugim sledeče: "Žal nam je, da ne moremo bolj denarno pomagati našim bednim rojakom v stari domovini. Upamo pa, da bodo še druga slovenska društva v Združenih državah priredila enake dobrodelne prireditve. Prosimo Vas, sporočite naše simpatije vsemu slovenskemu ljudstvu.

— **Poizvedovanje za ujetnike na Ruskem in Laškem.** "Rdeči križ" nam piše: Osrednja skupna posredovalnica za ujetnike (Zentralnachweisbureau für Kriegsgefangene, Abt. C) na Dunaju I, Fischhof Nr. 3, naznanja, da posreduje glede ujetnikov na Ruskem in Laškem potom ruskega ozir. laškega "Rdečega križa" le v sledečih slučajih: 1. Če je natančno znan kraj, v katerem se nahaja ujetnik in so pretekli pri ujetnikih na Ruskem že 6 oziroma na Laškem že 3 meseci, odkar je došlo o ujetniku kako poročilo. Le pri težko ranjenih ali bolnih ujetnikih posreduje lahko poprej. 2. Isto in ista doba velja tudi o onih ujetnikih na Ruskem, ozir. na Laškem, o katerih je iz zaznamov razvidno, da so v ujetništvu, a sami še niso dali nikakršnega obvestila. 3. Glede onih ujetnikov v Ruskem in Laškem, o katerih se zamore po vesteh njih tovarišev ali kakega drugega zanesljivega poročila ali zaznamka na vrnjeni poštni pošiljatvi upravičeno domnevati, da je ujetnik umrl in se potrebuje smrtovni list. 4. Če je treba, da podpiše ali izda ujetnik komu kako civilnopravno listino, izjavo. 5. V slučaju pod 3. in 4. ne velja 6 ali 3 mesečni narok, temveč se posreduje takoj. 6. Pri ujetnikih na Ruskem če kraj, kjer se nahaja, sploh ni natančno znan, ali če je znano iz transportnih listin, obvestil ali samo iz kakega prehodnjega popotnega kraja le to, da je dotičnik v ujetništvu, je vsako posredovanje izključeno.

— **"Soči."** P. H. Sattner, ki je obogatil slovensko glasbeno literaturo že z mnogimi skladbami, čigar "Oljka" nam še danes zveni po ušesih, je ravnokar končal instrumentacijo svojega najnovejšega dela: Gregorčičeve "Soči."

— **Šest verzov Gregorčičeve "Soči" zaplenjenih v Olomucu.** V Olomucu-Přerovu izhajajo trikrat na teden "Selské Listy," organ češke agrarne stranke za Moravsko in Šlezko. Ta list ima lepo nedeljsko beletristično prilogo. Zadnja priloga z dne 4. marca ima samo zanimive prevode iz slovenske poezije in proze: dve pesmi Simona Gregorčiča "Stražci" in "Soči," iz poezije in proze dr. Jos. Lovrenčiča, Gregorčičevega sorojaka, po en sestavek Stanka Majcena, Franceta Bevka, Ivana Dornika in Ivana Cankarja, priloga konča s prevodom Župančičevega sestavka "Na božič 1915.", priobčenega na uvodnem mestu prve letošnje številke "Ljubljanskega Zvona." To je takorekoč slovenska priloga, ki dela čast prireditelju dr. Bohušu Vybíralu. Priloga ima tudi pogled na Gorico in par dobrih slik z italijanskega bojišča. Žal, da je lepa priloga silno razmesarjena. Cenzor ni pustil ni enega sestavka (ki so bili seveda pri nas že vsi neovirano priobčeni) celega. Tako je v Gregorčičevi "Soči" zaplenjenih šest verzov: da teče Soča ob tik grob slovenskega domovja in da sekla bodo jekla in Soča bo krvava tekla in kako jo bo naša kri pojila in sovražna kalila. Trideset let je že, kar je zložil Gregorčič veličastno to pesem, ki doslej ni zapadla nikakor zaplembi, ki je bila v svojem času prevedena v skoro vse avstrijske jezike in je izšla tudi v dvojnem dobrem nemškem prevodu profesorja Funtka in Andrejke pl. Livnograda! V Župančičevem sestavku so zaplenjene besede o spojenju v krivdi in dolžnosti z brati in nebrati.

— **Draginjske doklade za uslužbence južne železnice.** Z Dunaja poročajo: Upravni svet Južne železnice je sklenil dovoliti železniškim uslužbencem iste enake draginjske doklade, kakor državne železnice.

— **Poštarji** dobijo, kakor je izjavil sekčni šef Wagner Jauregg enake draginjske doklade kakor ostali državni uradniki.

— **Volov ni hotel dati.** Mlinar Ivan Skubic iz Ivanje gorice je bil okrožnem sodišču v Novem mestu obsojen na en teden strogega zapora in 100 kron globe, ker ni hotel dati vojaški upravi para volov, kakor mu je naročilo županstvo.

Poročil se je dne 1. marca g. dr. Robert Ogoreutz c. kr. okrajni sodnik in sodni predstojnik v Novem mestu z gdčno. Marijo Piccoli, hčerko c. kr. dvornega založnika ter papeževega dvornega založnika g. Gabrijela Piccoli, lekarnarja in posestnika v Ljubljani.

Iz gorjanske občine je bilo poklicanih doslej 475, mrtvih je 30, ujetih je 54, ranjenih 73, pogrešanih 21, odlikovanih 5.

Častniške plače se nameravajo po vojski zvišati za 20 odstotkov.

Imenovanje. Za vojnega kurata v rez. je imenovan ljubljanski protestantski pastor dr. phil. Hegemann Otmar.

Prepovedane vojne dopisnice. Razširitev vojnih dopisnic (Feldpostkorrespondenzkarte), na katerih je beseda "Pošiljatelj" v rusinskem jeziku s cirilico očividno debelo tiskana, se v zmislu zakona 7. lit. a, zakona z dne 5. maja 1869. drž. zak. štev. 66, oziroma na podlagi celoskupnega ministrstva naredbe z dne 25. julija 1914. drž. zak. štev. 158; ustavlja. Prestopki se bodo v policijskem okolišu ljubljanskem stran c. kr. policijskega ravnateljstva v Ljubljani kaznovali z globo do 2000 kron, oziroma do šestih mesecev zapora. — C. kr. policijsko ravnateljstvo v Ljubljani, dne 17. februarja 1916.

Vpoklic pisave zmožnih črnovojnikov. "Reichenberger Ztg." poroča: Vojni minister je izjavil, da bodo v najkrajšem času vsi črnovojniki, ki znajo pisati in ki doslej še niso bili vojaki, vpoklicani, da bodo nadomestili pisarniško in podobno osobje v kolikor je sposobno za službo na fronti.

Sladkor ne sme po pošti na Ogrsko ali v Bosno in Hercegovino. Za prevoz po železnici je treba prevoznega dovoljenja.

Večji davek na žganje. Državni zakonik prinaša cesarsko naredbo, ki dokladа k davku na žganje vnovič zvišuje za 40 vin. za liter alkohola. Zvišani davek dobi samo država. Odslej zanaprej bo obdavčeni rafinade spiritus za celo Avstrijo imel enotno ceno 450 K za hl alkohola. Cena denaturiranega špirita pa ostane ista kakor prej.

ŠTAJERSKO.

— **Umrla** je v Gradcu grofica Ana Stürgkh soproga namestniškega svetnika v Gradcu Henrika grofa Stürgkha in svakinja ministrskega predsednika grofa Stürgkha.

— **Umrl** je Ivan Sternad, posestnik v Gornjih Gorčah na Štajerskem, star 50 let.

— **Umrla** sta v Gradcu vojaka pri trenu France Geršak in Jožef Lavrič.

— **Mrtvega** so našli v Polulah pri Celju črnovojnika Ivana Frasa. Imel je razbito lobanjo. Ali se je ponesrečil, ali je postal morda žrtev zločina, bo dognala preiskava.

— **Vojaška poštna cenzura** za politična okraja Radgona in Ljutomer se je ustanovila v Radgoni in pričela 20. februarja poslovati. Od poštnih uradov v slovenskih krajih obsega cenzura: Radince, Ivanjce, Malo Nedeljo, Križevce, Ljutomer, Št. Jur ob Ščavnici in Sv. Ano na Krembergu.

— **Devet sinov v vojni.** V Planini pri Sevnici bivajoči posestnik Jazbec ima deset sinov. Izmed teh jih je devet pri vojakih. Doslej so imeli srečo in je bil le eden v Galiciji ranjen.

— **Koze v Savinjski dolini.** V Grižah pri Celju so znova zbolele 3 osebe na kozah, v Žalcu sta oboleli v neki okuženi hiši še 2 osebi.

— **Novi ljutomerski župnik in dekan** deželni poslanec č. g. Josip Ozmec je bil inštaliran dne 1. marca.

—**Draginjske doklade duhovščini.** Mariborska "Straža" poroča iz "verodostojnih krogov," da bo nakazala vlada tudi duhovnikom posebne draginjske doklade, kakor so jih dobili državni uradniki.

— **Nepojasnjen vzrok smrti.** Dne 10. febr. so našli v njeni koči mrtvo 45letno gostilničarko Terezijo Kos v Pragerskem. Ležala je v veliki mlaki krvi. Ne ve se še, ali je ponesrečila ali je ubita. Raztelesenje je dognalo, da je izkrvavela. Našli so tudi na mrtvem telesu rano.

— **Odlikovan učitelj.** Nadučitelj pri Sv. Trojici v Slov. goricah Jožef Maurič je bil odlikovan s častno kolajno za 40 letno zvesto službovanje.

— **Pokvarjenost mladih deklet v Gradcu.** Letno poročilo graške mestne policije za l. 1915. je zrcalo, v katerem se spozna, da so v času vojne nostale v Gradcu prav žalostne razmere. Oddelek za mladinsko skrb je imel 1914. leta opraviti z 3158 mladostnimi osebami, l. 1915. pa s 4755. V letu 1914. je imel opraviti s 785 deklicami, l. 1916. pa s 1370. Zlasti se je pokazala velika pokvarjenost med deklicami. 544 jih je bilo naznanjenih sodišču, 686 jih je bilo prijetih zaradi potepanja. Posebno je obžalovanja vredno, kako se med dekleti širi prostitucija, največ vsled tega, ker matere nimajo časa nadzorovati svoje otroke in ker šoli odrasla dekleta ne morejo dobiti službe.

— **Drobne vesti s Štajerskega.** Na Spodnjem Štajerskem je večina županov in tudi več občinskih svetnikov oproščenih vojaške službe in sicer začasno do 15. marca. Kdor do tega časa ni dobil sporočila, da je nadalje oproščen. — Umrl je v Št. Ilju tamkajšnji odločno narodni gospodar Jožef Draž vsled bolezni, zadobljene v vojaški službi.

PRIMORSKO.

— **Smrt junaškega Ljubljančana.** V Renčah je podlegel ranam, ki so mu jih zadali drobci granate, častniški namestnik Ljubljančan Avgust Mohorčič. Pokojnik je bil za svoje junaštvo odlikovan z zlato hrabrostno svetinjo ter z veliko in malo srebrno svetinjo.

— **Smrtna kosa.** V Nabrežini je nagle smrti umrl višji poštar g. Hrast. — V Trstu je umrla Neža Čotar. — V Motovunu v Istri je umrl odvetnik dr. Ivan Suran, star 80 let.

— **Umrl** je gospod Mihael Čok, ugleden posestnik v Lonjerju pri Trstu, pokopali so ga na Katinari. Štiri njegovi sinovi se nahajajo pod bojnimi zastavami.

— **Umrl** je v Kanfanaru c. kr. višji finančni respicijent g. J. Russian.

— **Smrtna kosa.** V Ajdovščini je umrl dne 22. febr. Lavrencij Bavčar iz Sela. Kot krošnjar z manufakturnim blagom je bil znan po celi vipavski dolini.

— **Redka starost.** Iz Opuzna v Dalmaciji poročajo, da je umrla Joza Šiljeg, vdova pokojnega Mata, stara 103 leta. Nikdar ni bila bolna, do smrti si je ohranila celo zobovje. Ko je dosegla sto let, so jej zidali hišo. Ona sama je pomagala, mešala apno zidarjem in nosila skupaj razne stvari. Zidarjem je prinašal na svojih plečih sodčke vina po 60 litrov, da so pili. Pač redka žena.

— **Najdeno truplo italijanskega častnika.** Iz Dubrovnika poročajo, da so našli v zalivu Soline ob otoku Mljetu na morski površini truplo italijanskega častnika-zrakoplovca. Na sebi je imel tri "paletone," gornji je bil iz kože; okoli desne roke je imel zvezan revolver, na kapi zrakoplovna očala, v žepu so našli njegovo fotografijo in nekoliko drobiža, imena njegovega niso mogli dobiti.

— **Kako je v Gorici.** V Gorici, v "mestu smrti" so izstreliki "rešiteljev civilizacije" ubili 130 žensk, otrok in starčkov, 500 pa težko ranili. Gorica je po italijanski vojski, ki naj bi jo "odrešila," strašno trpela. 2700 hiš ima Gorica; od teh je 1200 močno poškodovanih in sploh popolnoma porušenih. Mesto cvetlic je postalo mesto smrti; oaza bolnikov se vsak dan obstreljuje. Nezmiselno, brez smotra se uničuje biser Soče. Sedaj stoje že tudi bližnje vasi pod uničujočim ognjem Italijanov. V Pevmi ne stoji več nobena hiša. V Solkanu in Vrtojbo so udarile težke granate. Gmotna škoda v Gorici znaša nad 20 milijonov K. — Gorica pa vendarle živi. Trgovine so odprte. Na Velikem trgu se igrajo otroci. Ženske hodijo na izlet v okolico, kjer si morejo ogledati Oslavje, Podgoro in Sabotin. Moški opravljajo svoje posle in se ne menijo za granate, ne za šrapnele, ne za krogle iz pušk. Mesto cvetja in smrti živi!

— **Število ljudi v Gorici.** Poznavalci Gorice cenijo, da se nahaja sedaj v Gorici krog 5000 ljudi. Mestna aprovizacija pa jih preskrbuje z živili krog 10,000. Ker se nahaja v bližnji okolici še veliko goriških beguncev in so še vedno od mesta samega aprovizijonirani.

— **Svojo sedemdesetletnico** je obhajal te dni gosp. Blazij Grča, župnik v Šempasu in bivši goriški deželni poslanec, v goriški deželi znana oseba. Deloval je tudi na gospodarskem polju. Župnik Grča je doma iz Preddvora pri Kranju.

— **Gorica.** V Gorici je odprtih vsega skupaj trgovin in lekarn 24. V zadnjem času so poškodovali italijanski izstrelki skupino hiš Federicis v ulici Vetturini, Tominčeve hiše v ulici Sv. Antona, zadeta je bila zopet Pavletičeva hiša v Gosposki ulici, v Gledališki ulici dve hiši, na Korzu hiša Salvaterrova, zadeto je poslopje kavarne Teatro. V Stračicah je bil en otrok in jedna žena ranjena. Na Korzu ob starem pokopališču je bil ubit neki deček. — Goriški okrajni glavar baron Baum je v pogovoru s poročevalcem "Pester Lloyda" rekel med drugim: Imamo električno razsvetljavo, vodovod dobro funkcijonira, poštni in železniški promet se vrši skoro do Gorice. Vojaštvo vrlo pomaga civilnim upravam. V uradih se dela, celo sodnija ima redne razprave. Dunajski ognjegasci vrlo pomagajo. Občinstvo se drži idealno, vse je jedno srce, jedna duša. Italijanski letalci mečejo v mesto listke s samimi lažmi: da v Berolinu, na Dunaju, v Budimpešti stradajo, da so na Dunaju demonstracije itd.

— **Z jugozapadne fronte.** Že večkrat se je poročalo, kako so Lahi po kakem neuspehu obstreljevali kak kraj za našo fronto. Marsikatera vas je bila brez potrebe razrušena. Tako so se Lahi pred nekaj dnevi spravili nad O., ki sicer prej ni dosti trpelo. Nekaj 28 cm granat v smeri proti cerkvi. Razrušili so hišo, ležečo nasproti te, a cerkve same niso pogodili. Tudi župnišča ne. Tudi nekaj drugih hiš na jugozapadni strani je bilo več ali manj poškodovanih. Nekaj granat je padlo tudi na pokopališče, kjer je pokopanih nekaj naših junakov. Mrtvašnica je dvakrat zadeta, a še stoji. Že prej enkrat so zadeli z granato lahkega kalibra kapelico na križišču ceste. Poškodovana je le streha in rob zidu, dočim je ostala podoba nepoškodovana. Lahi morajo imeti dosti streliva, ki ga tako brezmiselno tratijo.

— **Izmed slovenskih učiteljev v Trstu in okolici** je bilo pozvanih pod orožje 40. V vojaškem stanu je napredovalo do častniške šarže 6 učiteljev, brez šarže jih je ostalo 18, ker so ali oboleli, bili ranjeni ali vjeti. V ruskem vjetništvu so štirje, ranjenih je 7. Padla sta Jakob Meršek in Julijan Gerdol. Proseški učitelj Rudolf Čuk je odlikovan z veliko in malo srebrno hrabrostno svetinjo. Nadporočnik je postal Fran Bartoš, šolski vodja v Gropadi-Padričah.

— **Med interniranimi,** ki se nahajajo v Italiji, je tudi Alojz Miklavčič, župan iz Iderskega pri Kobaridu. Med drugim piše, da je z več domačini skupaj. Kdor želi izvedeti za naslov naj piše: Alojzij Mateve, Flüchtlingslager, Baracke IX, Zimmer 13, Bruck a/d Leitha.

— **V Kotoru** se je sprožila med tamkajšnjim prebivalstvom misel, da bi se postavil spomenik na primernem prostoru v proslavo junakov, ki branijo Kotor in okolico.

— **Smrtna kazen zaradi razžaljenja Veličanstva.** Vojno sodišče v Gorenjem Milanovcu je obsodilo Milana Perovića, kmeta iz Adžine Livače (okrožje Kragujevac), na smrt zaradi razžaljenja Veličanstva. Obsodba se je izvršila dne 7. februarja.

Zanesljivo pride sedaj

denar v staro domovino.

Do dobrega sem se prepričal, da dospejo denarne pošiljatve tudi sedaj zanesljivo v roke naslovnikom; razlika je le ta, da potrebujejo pošiljatve v sedanjem času 20 do 24 dni.

Torej ni nobenega dvoma za pošiljanje denarjev sorodnikom in znancem v staro domovino.

K 100 velja sedaj samo $13.25, K 1000 samo $130.00

s poštnino vred.

FRANK SAKSER

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

6104 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Arnavt.

M. Pugelj.

Stipica pelje bogatega tujca. Sedi spredaj, drži v roki vajeti in bič, pa gleda na skočna belca, ki se svetita v solncu in opletata po muhah s košatimi belimi repi. Ničesar drugega mu ni zapustil oče, kakor ta dva konja in voz. Hišo so mu požgali Arnavti, ženo so mu umorili, a hčer, sestro voznikovo, so odpeljali v svoje gore. Večna osveta jim bodi! No, dobro, da ima belca. On skrbi zanja, a konja zanj. Vlečeta mu tovore, vozita tujce in denar, ki ga prislužita, je njegov.

Tujec sedi zadaj na pisanem kocu in gleda po krajini. Če je nevarno v teh krajih, vpraša.

"Kako ne? Arnavti se klatijo tod okrog, in to so tatovi in morilci. Če trčita skupaj Arnavt in Srb, je pravica na strani tistega, ki je močnejši. Težko je! Mojega deda so ubili. Ko je bil mlad, bi se ne bil desetih ustrašil, a ko je bil star, sta ga zmogla dva. Našli so ga v njegovi bajti mrtvega, a v ustih je tiščal med zobmi palec, ki ga je odgriznil Arnavtu."

Tujec zleze v dve gubi in molči.

Solnce zahaja, in široka tiha krajina trepeče v večerni zarji. Polagoma izginja rdeča luč za vrhovi in mrak leze iz dolin in globin. Gozd črni, drevje se strne v črn in mogočen grad; ravnine, doline in globeli in holmi se zlijejo v eno samo nejasno in temno plan.

Vozita in vozita. Desni belec viha uhlje in hrže.

"A kaj vidiš, srček?" vpraša voznik.

Belec poskoči, vrže kvišku močna bedra in zažvižga po zraku z dolgim repom.

"Glej," pravi voznik, "nekdo stoji tam!"

"O — kaj bo zdaj? vpraša tujec.

"Tebi nič, ne boj se. Vam iz cesarstva se ne zgodi nič."

Iz polja se izmota črna postava in skoči pred belca. Vzpneta se, zahržeta oba hkrati.

"Stoj!" kriči neznanec. "Drži!"

"Skočite, ljubčki moji!"

Konja mahneta predse z vitkimi nogami, ali neznanec je kakor mačka. Že je med njima in ju drži na uzdi.

"Kaj voziš?" vpraša.

"Vozim tega gospoda! Odstrani se!"

"Pa koliko sta stara ta dva konja?"

Vrti se pred belcema in jima gleda zobe.

"Mlada sta, Bog me, ni vsakemu niti štiri leta!"

"No, pa dobro. Ne mudi naju!"

"Ti, bratec, pa lepa sta — ta dva tvoja konja. Boga mi, meni sta všeč."

"Prav mi je, da sta ti všeč. Če hočeš, pa pridi k meni, da si jih ogledaš. Povem ti, kje sem doma."

"Pa lahko jih ogledam tukaj. Veš kaj, brate, daj oba meni!"

"Ti se šališ!"

"Boga mi, ne šalim se! Pravim ti, daj konja meni!"

"Tu ni semenj!"

"A — ne daj za denarje, nočem tega! Kar tako mi daj oba!"

"Pa ti si blazen!"

"Nisem, kako to? Konja sta mi všeč in jaz jih hočem. Daj mi jih!"

V roki črnega neznanca se posveti orožje.

"Daj mi jih!"

"No, dobro!" reče voznik. "A dogovoriva se! Najprej peljem tega gospoda, kakor sem mu obljubil, v bližnjo vas. Potem se peljem še jaz malo naprej do svojega sorodnika Šime — tam, če hočeš, ti ju dam."

"A jaz naj čakam tukaj — haha?" se zasvetijo neznancu zobje.

"Ne! Ti sedi k meni in se vozi z menoj!"

"Ali ti ustaviš zunaj vasi."

"Zunaj vasi — tako je. Ustavim pred krčmo Turka Mehmeda."

"Dobro!"

Neznanec sede na voz k Stipici. Konja potegneta. Tujec zadaj gleda neznanca, pa je noč črna in ne more natančno videti. Ne opazi, kje neha obleka in prične tilnik. Vse je črno.

Vozijo naglo in dolgo. Voznik gleda v hrbet belca na njegovi strani in misli. Predno dobiš moje konje, poizkusiva, kdo ima močnejše kosti. Če jih omaš ti, prokleti Arnavt, naj ti bodo belci! Po strani pogleda na neznančeve noge in se namrdne, a v duši se smeje. In, šibek si, kakor bi ti zateknili v hrbet dva kolica! Tudi rok nimaš pravih! Dlani so preozke! A, in vrat je golobji! Še žene bi ne maral, če bi bila tako drobna!

Neznanec gleda mrko v belca na njegovi strani in misli. Dobro mi je prišla prilika. Čundrič je rekel, da mi da Majo za ženo, kadar dobim svoje konje. No, zdaj mu jih pripeljem. Evo jih, Čudrič, daj mi Majo! In tudi Maji vzkliknem: Evo jih!

Vozijo in vozijo: iz črne teme se dvigne nizko obzidje.

"Tu smo!" pravi neznanec.

"Čakaj, gospod! Pomagam ti iz voza!"

"Ne pojdeš doli. Skočil bi ti k staremu Mehmedu in privlekel ljudi."

"Pa ne pojdem! No, bodi po tvoje!"

Tujec skoči z voza in plača voznika.

"Pa ti je mnogo dal?"

Voznik imenuje svoto. "Ni dosti!"

"Pa mnogo je! Glej, glej, koliko se zasluži s konji!"

"A konji potrebujejo dobre hrane in ta ni zastonj!"

"Boga mi — vseeno! Vozi zdaj!"

Vozita naglo in molčita.

He, misli voznik, prokleto si neumen! Misliš, da ti stisnem konje v pest, kakor beraču drobtino! Pokazal boš prej, kaj znaš. Zobe imaš dobre; lahko tareš ž njimi lešnike in orehe in tudi kosti bi pregriznil! Videl sem te, ko si se režal pred konji. No, ne dam ti prilike. Stisnem te za vrat, da boš zinil in pozabil zapreti usta.

"A kam ti to voziš?"

"K Simi, sorodniku — povedal sem ti!"

"No, veš, me ni volja, da bi vozila še naprej!"

"A ti si mi dal besedo. Rekel sem k Šimi in tam ti dam konje."

"A kje je to?"

"To je blizu! Videl boš. Zdaj zavijeva po bregu reke, no, glej!"

"Vidiš, orožje imam jaz! Ne šali se, brate! Evo ti, tu je samokres in tu še eden!"

"Pa kdo dvomi? Čast tebi! Imaš vsega!"

"Vidiš, tu je nož. Danes zjutraj sem ga brusil. Briješ se lahko ž njim. Niti ne čutiš, kdaj zleze med rebra!"

"Pa čast tebi! Znaš ostriti, verujem ti to."

"A zato, brate, se ne šali!"

"Boga mi, vse, kar govorim, je resno kakor pri maši. Rekel sem ti, da zavijemo ob bregu reke. No, evo, zdaj sva zavila!"

"Ti so Srb in meni ni nič, ako ustrelim Srba!"

"Pa kaj bi ti bilo! Če se ti da, ustreliti ga, svobodno!"

"Kako to ti misliš?"

"S samokresom ali tudi s pištolo!"

"Rekel si, če se ti da."

"Seveda, če se ti da. Vsakega ne moreš! Tudi taki so med njimi, ki so hujši od tebe."

"Ni jih! Tudi zvit sem, a Srb ni."

"A zakaj bi ne bil?"

"Vidiš, ni. Jaz znam zgrabiti — tako zadaj — glej —"

"Stoj, brate, tega ni v najinem dogovoru."

"Pokažem samo —"

"Ne! Vidiš, tako-le — he, kako ti je počila v ročici kost! — tako-le — tukaj na kolenu imej roko, da jo vidim!"

"Pa kako, da se šališ?"

"Kaj ti pride na um? Ni mi do šale. Ti imaš dva samokresa in nož imaš, ki brije. Kako bi se, za vraga, šalil?

Vozila sta naglo in voznik se je oziral po skalnem bregu.

"Vidiš, zdaj je konec strmine, zdaj bomo drčali navzdol. Skočite, ljubčki moji! Breg je tod položen, a pozneje strm in skalovit."

"Ne vozi tako naglo! Zvrnemo se lahko v reko!"

"Ne boj se! Moji konji so zvesti in modri."

"Pa to so zdaj moji konji!"

"Da! To so zdaj tvoji konji... Nagni se malo v ono stran, vidiš, zaradi teže, ovinek je in nevarnost . . . Tako, prokleti človek, zdaj so konji zopet moji!"

Zgrabil ga je bil za obe roki, jih potegnil nazaj in zavil proti tilniku, da so zahreščale kosti. Naenkrat ga je dvignil s sedeža in pahnil po strmem in globokem bregu. Truplo je naglo padalo in glava je udarjala ob skale pridušeno in zamolklo: klop, klop. . . klop. Spodaj je pljusnila voda in zopet šumela enakomerno dalje.

Belca sta obstala in voznik je skočil z voza k njima. Prijel je oba okoli vratov, pa si tiščal na lica njune lepe in zveste glave.

"Hvala vama, ljubčka moja, dobro sta dirjala. Vozila sta vraga, a iznebili smo se ga. Tecimo zdaj nazaj, da dobimo jesti. Sladkega ovsa in dišeče detelje pa vode iz studenca. Kako bi jaz brez vaju, gorje meni!"

Gorkeje stisne oba k sebi, pa poljubi enega za drugim. In da ostane bliže pri njiju, se zavihti desnemu na hrbet, zarije prste levice v košato grivo, z desniso pa ploska za šalo po gladkem hrbtu in zalitih bedrih.

"Eh, nosi se, sinko, nosi se, ho, ho, ho — la —"

In voz odropota in izgine s pesmijo vred sredi prostrane in črne noči.

Pomen številke 17 v sedanji vojni.

Pariški "Figaro" konštatira, da je mesec jan. 17. odkar se je pričela vojna ter poudarja, da igra številka 17 v evropski vojni sploh veliko vlogo. Številne letnice 1916, dajo seštete 1-9-1-6 = 17. letnica ustanovitve nemške države 1871 kaže isto misterijozno vsoto 1 † 8 † 7 † 1 = 17, številke vseh bivših pruskih kraljev Friderika I., Friderika Viljema I., Friderika II., Friderika II., III. in IV., Viljema I. in Friderika III., dajo zopet 17: ravno tako pa tudi številke sedanjih vladarjev nasprotnih si držav Franc Jožefa I., Viljema II., Ferdinanda I., Jurija V., Nikolaja II., Alberta I., Petra I., Nikolaj I., Viktorja Emanuela III. In kaj sklepa "Figaro" iz tega? Da bo Nemčija naj pozneje 1917. poražena.

Pronašel za zelo dobro.

Pred kratkem smo prejeli od enega naših čislanih odjemalcev pismo, iz katerega podajemo sledeče: "Prosim, pošljite mi še dve stekleniči vašega ameriškega zdravilnega grenkega vina, ker pronašel sem, da je zelo dobro za ureditev celega sistema, in ki daje tudi tek. Rev. Joseph Conrath, župnik cerkve sv. Jožefa, Rawlings, Wyo." Mi popolnoma soglašamo z Rev. Conrathom in želimo pristaviti le, da sprejemamo na sto in sto takih pisem od ljudij, ki so poskušali in pronašli, da je v resnici tako, kakor se je trdilo, da je. Zanesti se smete na Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino, da vam je v veliko pomoč, kadarkoli se počutite "izvan reda," kar pride od zaprtja, neprebavnosti ter podobnih neredrnosti. V lekarnah. Cena $1.00 Jos. Triner, 1333—1339 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

* * *

Kadarkoli potrebujete dober zanesljiv Liniment, vprašajte po Trinerjevem. Izdelan je iz najboljših snovi po veščem kemiku in lekarnarju pod nadzorstvom našega zdravnika. Za hitro in popolno odpomoč ni boljšega od Trinerjevega Linimenta. Cena 25 in 50c, po pošti 35 in 60c.

(Advertisement).

TEL.: CANAL 6027.

PRVA SLOVENSKO-HRVATSKA MLEKARNA

F. GRILL'S DAIRY

1818 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Pozor gospodinje! Ako rabite pri gospodinjstvu **sveže mleko, dobro sladko, ali kislo smetano,** (Cream) ali okusno, **doma narejeno maslo,** (Butter) oglasite v moji mlekarni.

Jaz prodajem mleko, ki je pasteriliziran; dobivam ga naravnost od farmerjev. Mleko je preje natančno preskušeno in pregledano od Mestnega zdravstvenega urada (Health Department) predno gre iz mlekarne; torej garantiram ali jamčim, da je naravno. Mleko take vrste je posebno priporočati **otrokom rejencem.**

Mleko razvažam po hišah točno vsak dan o pravem času.

Za obilna naročila se toplo priporočam:

FRANK GRILL.
slovensko-hrvatski mlekar

Dr. Martin J. Ivec
Slovenski zdravnik

Physician-Surgeon

Vrhovni zdravnik K. S. K. J.

900 N. Chicago St.
Corner Clay St.,
JOLIET, ILL.

Urad zraven slov. cerkve.

Uradne ure: 10—12; 2—4; 7—8.
Chicago telefon: 4295.
Dom 2192 L.

VAŽNO! VAŽNO!

Ker slučajno rojaki vprašajo: "Kaj bo z denarjem, če Avstrija ne zmaga?" odgovarjamo, da tega ne vemo. Sicer se ni bati, ker je Avstrija že pridobila celo Srbijo, Črnogoro, skoro vso Albanijo in Poljsko.

Ne branimo, pa tudi ne svetujemo pošiljati **v starokrajske hranilnice denar zdaj na obresti, svetujemo pa vsem onim rojakom, ki imajo kak dolg v Avstriji, da se poslužijo te ugodne prilike in dolg plačajo,** ker krone ne bodo ostale nizke več dolgo. Prej so stale $205.00 za **1000 kron, a zdaj samo $129.00.** Če nimate zdaj denarja, se ga izplača izposoditi, da **zdaj plačate dolg in si prihranite denar.** Skoro gotovo Vam ne bo nikdar žal.

Danes pošljemo v staro domovino:

	Kron		Kron
Za $0.70....	5	Za $ 25.95....	200
" 1.40....	10	" 38.90....	300
" 2.05....	15	" 51.90....	400
" 2.70....	20	" 64.90....	500
" 3.35....	25	" 77.80....	600
" 4.00....	30	" 90.80....	700
" 4.65....	35	" 103.80....	800
" 5.30....	40	" 116.80....	900
" 5.95....	45	" 129.75....	1000
" 6.60....	50	" 258.50....	2000
" 7.25....	55	" 388.40....	3000
" 7.80....	60	" 518.25....	4000
" 8.45....	65	" 648.00....	5000
" 9.20....	70	" 777.25....	6000
" 9.85....	75	" 907.00....	7000
" 11.15....	85	" 1,036.25....	8000
" 12.98....	100	" 1,295.00...	10,000

Mi garantiramo vsako pošiljatev, da denar ne bo izgubljen. Ko smo prepričani, da ni bil izplačan, denar vrnemo.

AMERIKANSKI SLOVENEC
bančni oddelek,
1006 N. Chicago St., JOLIET, ILL.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

S tem naznanjam cenjenemu slovenskemu občinstvu in bratom Hrvatom v Chicagu, da sem te dni otvoril na 1903 West 22. St. (vogal So. Lincoln St. blizu naše slovenske cerkve, popolnoma na novo urejeno

TOBAKARNO IN CANDY STORE.

Pri meni dobite vedno raznovrstne fine smodke, tobak, pipe i. t. d. Dalje prodajam vsakovrstne sladkarije in drobnarije (Notions). Poleg tega razvažam na dom tudi premog in drva, prevažam blago in pohištvo pri selitvah. Rojakom se za naklonjenost toplo priporočam. Svoji k svojim!

Z velespoštovanjem

Martin Kremesec.
1903 W. 22. Street.

DRUŠTVO "MARIJE SEDEM ŽALOSTI" ŠT. 50. K. S. K. J., ALLEGHENY, PA.

Ima svojo redno mesečno sejo vsako drugo nedeljo v mesecu v Kranjsko Slovenskem Domu, 57 in Butler St., Pittsburgh, Pa.

Uradniki za leto 1916:

Predsednik: John Mravintz, 1107 Haslage Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.

I. tajnik: Frank Trempush, 4628 Hatfield St., Pittsburgh, Pa.

Zastopnik: Nikolaj Prokšelj, 572 Butler St., Etna, Pa.

Društ. zdravnik: Dr. R. J. Styber, 825 Lockal St., N. S. Pittsburgh, Pa.

Člani so sprejemajo v društvo od 16. do 50. leta; posmrtnina je $1000., $500. ali $250. Naše društvo plačuje $5.00 bolniške podpore na teden pri vsaki redni mesečni seji.

Slovenci in Hrvati, kteri še niste pri nobenem društvu, spadajoče h K. S. K. J. se uljudno vobijo pod zastavo zgoraj obenjenega društva.

Za vsa pojasnila se obrnite na zgoraj imenovane uradnike društva. V slučaju bolezni se mora vsak član tega društva oglasiti pri II. tajniku Josip Kajin, 5104 Butler St., Pittsburgh, Pa., **isti dan ko zboli** in ravno tako zopet **do ozdravi.**

Stavbinsko in posojilno društvo 'SLOVENSKI DOM'

Chicago, Ill.

Domače podjetje. Ustanovljeno in inkorporirano po zakonih države Illinois.

Sprejema hranilne uloge in posojuje denar na posestva in na delnice tega društva. Delnice se plačujejo po 25c na teden in vrednost vsake delnice naraste v teku 6 let in 4 mesecev na $100.00 (sto) dolarjev..

Rojaki! Poslužite se tega izbornega načina pri hranjevanju!

Rojaki izven Chicaga! — Pišite za pojasnila!

Louis Duller, predsednik.

Jos. Steblay, tajnik,
1840 W. 23. St.

Frank Banich, blagajnik.

Frank Petkovšek

720 Market Street
WAUKEGAN, ILLINOIS.

Zastopnik raznih parobrodnih družb. Pošilja denarje v staro domovino in opravlja notarske posle.

Se toplo priporoča Slovencem v Waukegan in okolici.

Vsem Slovencem in Hrvatom priporočam mojo gostilno

"Hotel Flajnik",

3329 Penn Avenue,

v kateri točim vedno sveže PIVO, ŽGANJE, VINO IN RAZNOVRSTNE DRUGE PIJAČE.

Priporočam se cenjenemu občinstvu v najobilnejši obisk. — Vsi znanci in neznanci vedno dobrodošli!

NA SVIDENJE!

GEO. FLAJNIK, LASTNIK,
3329 Penna Ave. . . Pittsburg, Pa.

MARIJA SLUGA
1828 W. 22nd St.
Chicago, Ill.

Telephone Canal 4739

Izkušena in z državnim dovoljenjem potrjena

BABICA

se uljudno priporoča slovenskim in hrvaškim ženam.

POZOR!

Vsakemu, kteri mi pošlje naslove svojih prijateljev in znancev živečih v Ameriki, mu pošljem lep spomin.

Henry J. Schnitzer,
BANKIR
141 Washington St., New York.

Denar naložen pri nas je varno shranjen.

Priporočamo se Slovencem, da ulagajo denar pri nas bodisi na tekovni ali obrestni račun in jim zagotovimo vselej kulantno postrežbo.

Plačujemo po 3% obresti na denar uložen na obrestni račun.

Mi podpiramo Slovence in se terej tudi priporočamo njihovi naklonjenosti. Pri nas lahko nalagate denar če živite v Joletu ali pa v katerem drugem kraju Združ. držav.

Dva člana K. S. K. Jednote sta naša dolgoletna uslužbenca: g. Jos. Dunda, predsednik nadzornega odbora K. S. K. J. in g. Jos. F. Škrinar.

Naša banka je pod nadzorstvom vlade Združenih držav.

Pošiljamo denar v staro domovino zanesljivo in po najnižjem kursu. Oddajamo v najem varnostne škrinjice po $3.00 na leto za shranjenje vrednostnih papirjev in listin, kjer so vedno varne pred ognjem in tatvino. Izdajamo menjice na vse kraje.

Poslopje, v katerem so naši uradi je lastnina te banke.

Naša banka je depozitni urad za mesto Joliet, za okraj Will, za državo Illinois in za vlado Združenih držav.

The Joliet National Bank

JOLIET, ILLINOIS

Kapital $150,000. Rezervni sklad $300,000.

Martin Nemanich

slovenska gostilna in restavracija

Rojaki Slovenci vedno dobrodošli!

Zaloga in prodaja pristnega

domačega vina.

Telefon: Canal 80

1900 W. 22nd St. Chicago, Ill.

JOSIP PERKO

SLOVENSKA GOSTILNA

2236 S. WOOD STR. CHICAGO, ILLINOIS.

Telefon Canal 298

Se priporoča rojakom Slovencem za obilen poset.

"Dobra postrežba in dobra pijača", to je moje geslo.

Za zastave, regalije in vse društvene potrebščine.

Prva in najstarejša domača tvrdka

F. Kerže Co.

2711 So. Millard Avenue
Chicago, Ill.

Vse delo in blago garantirano. — Ceniki zastonj.

DOBRODOŠLI

mi cenjeni rojaki Slovenci iz Chicaga in okolice v mojo

GOSTILNO

kjer se toči vedno sveže izborno "Hoerberjevo" pivo, raznovrstno žganje in **naravno, doma sprešano vino.**

Gostom so opoldne na razpolago okusna jedila iz **domače kuhinje,** tako tudi mrzel prigrizek. Svoji k svojim!

John Zvezich

2294 Blue Island Ave. CHICAGO, ILL.

Telefon: Canal 2363.